

DE KORHAAN

EIGENDOM

Vogelwerkgroep

Jaargang 33, Nummer 1, Maaart 1999

IN DIT NUMMER:

Aandacht voor de blauwe reiger
Inventarisatie van De Beek
Jaarverslag over 1998

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland
Willem-Jan Hoeffnagel (whoeffn@worldonline.nl)
Pieter Schut (pieter.schut@wxs.nl)
Ruud Willemstein

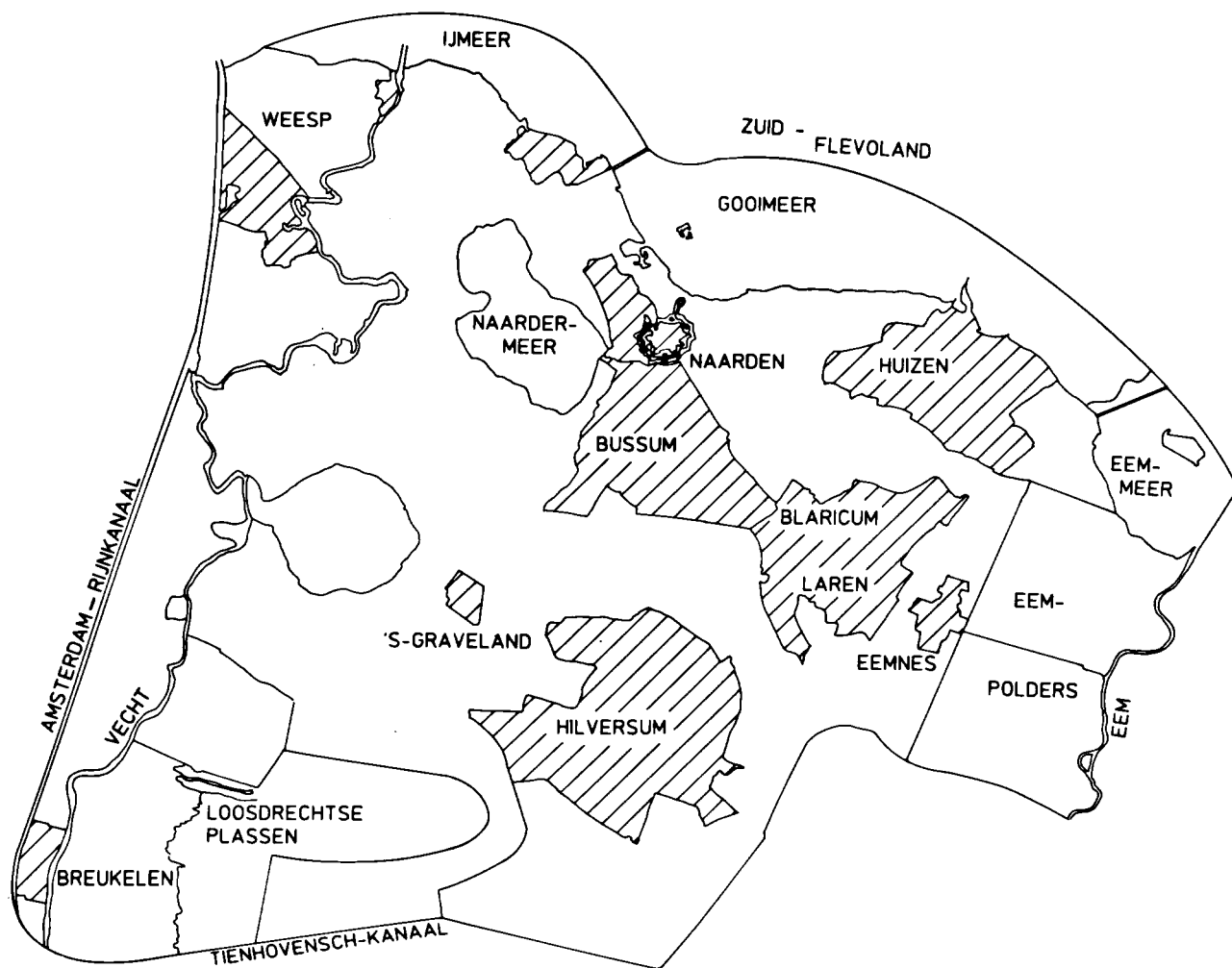
Redactieadres : Menno Simonsz hof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222
Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Druk : Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.
Foto omslag : Jos Korenromp / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 april 1999.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	2
Van de redactie	2
Krassen van een Gooise kijker	3
Marc van Houten maakt studie over kempfaan	3
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken	4
Onderzoek broedvogels Hoorneboegsche Heide.....	9
Extra aandacht in 1999 voor de blauwe reiger	10
Opnieuw een inventarisatiecursus	11
Midwintervogeltelling 1998	12
Verkeerslawaaï hindert gekwetter van vogels.....	14
Een Pallas' boszanger in 't Gooi.....	15
Jelle Postma overleden	15
Huiszwaluwenkolonies in 1998.....	16
Vogelasiel 't Gooi werkt aan vernieuwing	17
Broedvogelinventarisatie van het landgoed De Beek in 1998	18
De eerste excursie van 1999	20
Tellingen komen bescherming ganzen en zwanen ten goede.....	21
Een kijkje bij de twee jeugdcurcusgroepen.....	22
Toekomst van natuur in 't Gooi wetenschappelijk onderzocht	23
Excursie naar de Bosporus	24
Tsip is niet meer	24
Oproep: Help mee aan het archief	24
Verslag Avifaunavergadering op 9 januari 1999	25
Programma	26
Ontvangen Literatuur	28
Mutaties ledenbestand	29
Veldwaarnemingen	29
Een rare goudvink	30
Index op auteur 32° Jaargang 1998	31
Kor Haan	32

Van de voorzitter

De belangstelling voor vogels groeit de laatste jaren geleidelijk verder. Dat merken wij, onder andere, bij de vogelwerkgroep aan het aantal leden. Het is het afgelopen jaar waarschijnlijk vanwege de contributieverhoging heel licht teruggelopen, maar toch zijn we in de afgelopen jaren vrij snel gegroeid van 500 naar bijna 700 leden.

Steeds meer mensen beleven blijkbaar plezier aan het bestuderen van vogels.

Een ander teken is de regelmatige aandacht die in de media bestaat voor vogels. De kranten en de omroepen en zelfs de regionale kabelomroepen besteden regelmatig aandacht aan vogelzaken. Ook wordt er door mensen uit de regio steeds vaker een beroep gedaan op onze vogelwerkgroep. Wij worden gevraagd adviezen te geven in gevallen van overlast door vogels, bijvoorbeeld van slaapplaatsen van kauwen of spreeuwen. In het afgelopen jaar kregen wij zelfs een keer een bijzonder verzoek om bijstand, toen een flatgebouw in Bussum werd belaagd door een specht die in de isolatielaag gaten hakte.

Vogelbescherming Nederland viert dit jaar haar honderdjarig bestaan. In de loop van een volle eeuw is deze organisatie uitgegroeid van een klein actiegroepje, dat zijn aandacht in eerste instantie richtte op het bestrijden van het modeverschijnsel van echte vogelveren op de dameshoeden tot een volwassen en professionele organisatie die niet alleen in Nederland, maar ook in andere landen actief is.

Wij feliciteren Vogelbescherming van harte met dit jubileum

en hopen dat de vereniging 'millenniumproof' zal blijken te zijn en ook in de volgende eeuw met evenveel energie zal voortzetten. Overigens viert ook Staatsbosbeheer haar honderdjarig bestaan. Vanzelfsprekend feliciteren wij ook deze organisatie van harte met hun eeuwfeest.

Er is al vaker in de Korhaan geschreven over de nieuwe Flora en Faunawet. Deze wet is inmiddels aangenomen door beide Kamers en gaat in de toekomst onder andere de bestaande Vogelwet 1936 vervangen. De wet is slechts een raamwet en de uitvoering zal geleidelijk door de minister van LNV in gang gezet worden via maatregelen van bestuur. Dit zal zeker gevolgen hebben voor de jacht op vogels, welke nu veel beter beschermd kunnen worden. Of dat ook gebeurt, hangt mede van de waakzaamheid van de minister en van de provinciale overheden af.

Een van de maatregelen die dit jaar al van kracht worden is het stopzetten van een eeuwenoud ambacht, het ganzenflappen De Gooi en Eemlander besteedde onlangs uitgebreid aandacht aan dit feit. Er waren nog altijd diverse groepjes actief met het vangen van ganzen in het Eemland. Er werd daarbij gebruik gemaakt van klapnetten. Dit is nu verboden, al wordt er nog bekeken of er uitzonderingen gemaakt zullen worden voor het vangen van ganzen ten behoeve van het ringonderzoek. Het is een goede zaak dat de ganzen in ons land betere bescherming krijgen. Ook voor ons werkgebied, waar iedere

winter grote groepen doortrekkers neerstrijken.

ROB KOLE

Van de redactie

Een nieuw jaar betekent ook weer vernieuwing van De Korhaan. In deze eerste uitgave van 1999 beginnen we een nieuwe rubriek: Krassen van een Gooise kijker. De rubriek wordt geschreven door een insider die de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken door en door kent. Onze nieuwe columnist heet Penlijster (*Turdus penna*).

Vernieuwd is ook de waarnemingenrubriek. Vanaf nu vat Peter Vos onze waarnemingen samen. Het leek Peter en de redactie aardig om te proberen om iets meer informatie aan de waarnemingen toe te voegen, dan in het verleden aan de bekende lijsten was af te lezen. Dank verder aan Bertus van den Brink, die opnieuw het logo van onze vogel van het jaar (de blauwe reiger) heeft willen maken en aan Ricardo van Dijk, die een aantal mooie vogelfoto's uit zijn collectie aan De Korhaan beschikbaar heeft gesteld. En natuurlijk dank aan al die auteurs die weer de moeite hebben genomen om inhoudelijk mee te werken aan dit blad. Als extra service bieden wij u in deze uitgave opnieuw de index van vorig jaar op auteur aan. Als u die kopieert en bewaart bij de jaargang 1998, vereenvoudigt dit het zoeken.

PIETER SCHUT

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen en vanaf nu kunt u mijn krassen tegemoet zien.

Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Tuingeneugten

Iedereen denkt dat vogels kijken buiten moet gebeuren. Niets is minder waar! Het NIMBY-effect heeft bij ons vogelaars plaats gemaakt voor het PIMBY-effect. Present In My BackYard. Vanuit de huiskamer is er het hele jaar door van alles te zien en zelfs door dubbele beglazing te horen. De niet meer zo mobiele vogelaar kan zijn hart ophalen en hij niet alleen. Tuinvogelonderzoek is bij de Gooise heidekneuters populair; de Vechtse rietscharren hebben nog niet ontdekt wat er in hun tuintje neerwarrelt. Groot of klein, het tuinformat doet er niet toe. Alleen de vertelgelaars en verschutters zien een stuk minder. Een zondagochtend. Stoel in positie naar het raam, kijkertje bij de hand, pen en notitieblokje liggen klaar. Het leesvoer van de afgelopen week schreeuwt om aandacht. Kopje koffie bij de hand, starten maar. Geschetter, koolmezen hebben het met elkaar aan de stok. Wat sluipt daar nou weer? O ja, de heggenmus. In de robinia beweegt zich iets schoksgewijs omhoog, een boomkruiper. Die is een eind van huis, want hier in de dorpswijk met veel jong groen en 'nieuwbouw' broeden ze niet. Anderhalf uur later telt het lijstje twaalf vogelsoorten. De basis voor de rest van de week is gelegd en zelfs het lezen ging ondertussen door. Je kunt het slechter treffen.

De mare van de Gooise lusthoven drong zelfs tot in Azië door. De Gooise Klepperaar bracht

het bericht van een Pallas' boszanger, die in november 1998 in Hilversum wasesignaleerd. De eerste waarneming ooit in het gebied. Nico bromde daar al wat over. Hij had hem ook in zijn tuin in een conifeer gezien. Vreemd geluidje, nooit gehoord, ook bekeken, kende hem niet, voelde zich niet zo lekker. Ach laat maar zitten. Bep drong aan, toch maar nakijken. Verrek, een Pallas'boszanger! Leuk, zo'n krent in de pap. De krant bevestigde dat hij goed zat, andere gerenommeerde vogelkijkers hadden hem ook gespot. De afstand tussen de twee waarnemingsplaatsen was niet eens zo heel groot.

Paul en vele anderen hebben hun blik verruimd. Zij noteren niet alleen alles wat er in de tuin komt, maar ook de soorten die overvliegen. Hij heeft het voorrecht om aan de rand van de bebouwing dicht bij de hei te wonen. Jagende sperwers zijn er heel normaal en ook andere soorten roofvogels cirkelen op mooie dagen thermiekend rond.

Zijn lijst is immens, van ooievaar tot goudhaantje.

Tja, dan die Willem, ook zo'n genietter, wonend aan de westrand bijna met zicht op Amsterdam. In strenge winters komen de gevederde vrienden rondom zijn huis. Plunderende kramsvogels en zelfs een keer een blauwe kiekendief. Net als de anderen een scherp waarnemer, die weinig ontgaat. De huisgenoten krijgen vaak de kriebels van al die onrustige tuinvogelaars.

PENLIJSTER

Marc van Houten maakt studie over kemphaan

Ons medelid Marc van Houten is in zijn vrije tijd bezig met een omvangrijke studie over de kemphaan. Marc wil werkelijk alles weten van de weidevogel, oude en nieuwe waarnemingen natuurlijk, maar ook historische gegevens. Mogelijk zijn er nog oudere leden van de vogelwerkgroep, die Marc aan gegevens kunnen helpen. Hij is te bereiken aan de Dovenetelhof 26, 3742 EH Baarn (035-5415603). In De Gooi en Eemlander stond onlangs al dat Marc over de kemphaan een boek wil maken. Dat dat lukt is nog niet zeker, maar het is zeker wel een wens van de man die ook voor de vogelwerkgroep al jarenlang de weidevogeltellingen coördineert in het Eempoldergebied.

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken in 1998

Inleiding/secretaris

Een enerverend jaar ligt achter ons, op vele gebieden is de vogelwerkgroep in 1998 actief geweest. Een greep uit de vele activiteiten: Een zeer geslaagd weekeinde in de Hoge Venen in België, een jeugdcurcus die zich in een grote belangstelling mag verheugen, lezingen, excursies en actieve subgroepen. Het nieuwe clubgebouw bij de watertoren in Bussum voor een aantal groene verenigingen, waaronder de vogelwerkgroep, begint steeds vastere vormen aan te nemen. Hopelijk kunnen we het pand in 2000 betrekken, mits de voorbereidingen in hetzelfde tempo door blijven gaan. Door gebrek aan huisvesting, vonden bestuursvergaderingen en sommige bijeenkomsten in 1998 plaats op Eemeroord in Baarn.

De noodzakelijke contributieverhoging heeft het afgelopen jaar niet geleid tot een bovenmatige opzegging van leden. Door de contributieverhoging is er een groter budget met meer mogelijkheden ontstaan.

Subgroep Avifauna

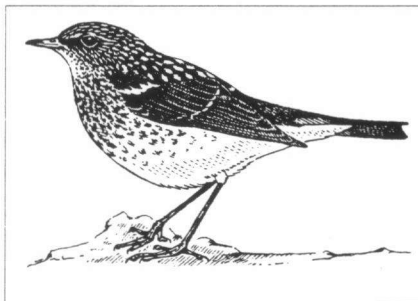
Traditiegetrouw waren er de voor- en najaarsvergadering van onze subgroep op de tweede dinsdag in januari en september. De vaste kern was zoals gewoonlijk op beide vergaderingen aanwezig, maar gelukkig waren er ook enkele nieuwe gezichten. Hier volgen in willekeurige volgorde enkele verrichtingen van dit jaar.

Inventarisaties

Dit jaar werden er maar liefst drie inventarisaties gepland en uitgevoerd. Een geweldige in-

spanning, die door de inzet van vele inventarisatoren tot een goed eind is gebracht.

- De Beek. (Gecoördineerd door Anco Driessen en Marc van Houten) Er zijn 19 volledige ronden gelopen. De medewerking van het GNR was goed. De gegevens zijn inmiddels uitgewerkt in de vorm van een rapport (uitgave nr 109), dat zeer enthousiast ontvangen is door het GNR en natuurlijk onze eigen leden. Bijzondere waarnemingen waren onder andere kleine bonte specht en zwarte specht.
- Stichtse Brug West. (Gecoördineerd door Hugo Weenen en Guus Proost). Hier is 17 keer geïnventariseerd. Bijzondere waarnemingen: meerdere broedgevallen van de blauwborst, één broedende

Blauwborst

Tekening: Karel Mauer

nachtegaal, enkele grasmussen en héél veel fitissen. Eenmaal werd een rustende rode wouw waargenomen. Het verslag zal binnenkort verschijnen.

- De Hoorneboegse Heide. (Gecoördineerd door Dick Jonkers). Deze inventarisatie is eveneens probleemloos verlopen. Er zijn veel roodborsttapuiten en veld-

leeuweriken waargenomen.

Het verslag ligt al bij de drukker.

Weidevogelbescherming

Weidevogelbescherming in het Westelijk Eemgebied werd gecoördineerd door Marc van Houten. Het aantal hectaren beschermd gebied steeg van 123 naar 160, doordat het aantal meewerkende boeren steeg van 10 naar 13. Gelukkig groeide de groep beschermers mee van 15 naar 22. Er werden 98 nesten gevonden en gemarkeerd.

Van deze nestpogingen waren er 64 succesvol: 52 Kievit, 7 tureluur, 1 slobbeend, 1 veldleeuwerik en 3 knobbelzwanen.

Eempoldertelling

Ook dit jaar is er weer de tweewekelijkse telling verricht in de Noordpolder, de Zuidpolder en de Oostermeent, zoals altijd gecoördineerd door Nico Klippel en Rob van Veen.

Het bleek niet mogelijk om het reservaat apart te tellen, omdat de grenzen van dit gebied niet goed bekend zijn bij de diverse tellers. Het verslag van dit zesentwintigste teljaar verschijnt binnenkort in De Korhaan.

Knobbelzwanentelling

In het onderzoek zijn dit jaar een aantal vervelende gaten gevallen, als gevolg van een misverstand, ziekte en een paar tellers, die het simpelweg lieten afweten. Ondanks deze tegenvallers zijn de resultaten zodanig, dat het zeer wenselijk is met de zwanentellingen verder te gaan. Dit mede gezien het feit, dat de provincie Noord-Holland een verbod op de jacht

op de knobbelzwaan heeft ingesteld, maar hierop is teruggekomen na een grote schadeclaim.

De tellingen van 1998 laten ten opzichte van 1990, voor het totale aantal zwanen, een toename van ongeveer veertig procent zien. Dit is een gevolg van een forse toename in de randmeren. De aantallen in de broedgebieden lijken opvallend constant. Het knobbelzwanenonderzoek wordt gecoördineerd door Fernand Jager.

Midwintertelling

Een verslag van de Midwintertelling 1998, gecoördineerd door Pieter Schut, is elders in deze Korhaan te lezen.

Vogel van het jaar

De vogel van het jaar 1998 was de huismus. Het onderzoek werd verzorgd door Guus van der Poel. Het huismusonderzoek trok flink de aandacht, zelfs van een aantal landelijke media.

Subgroep Communicatie

Deze subgroep was ook in 1998 weer actief op verschillende fronten:

- Pers, publiciteit en pr
- Promotie en verkoop
- De Korhaan
- Lezingen

Pieter Schut moest dit jaar wegens drukke werkzaamheden stoppen als coördinator van de

subgroep en bestuurslid van de werkgroep. Hij zal worden opgevolgd door Simon Visser, die zich voor deze bestuurspost verkiesbaar heeft gesteld. Pieter blijft overigens wel actief in de redactie van De Korhaan en van het Goois Vogelnet en voor pers, publiciteit en pr.

Pers, publiciteit en pr

Na het drukke jubileumjaar was de aandacht in de media voor onze activiteiten begrijpelijkerwijs dit jaar iets minder. Toch waren we veel in het nieuws. Vooral de activiteiten rond onze vogel van het jaar, de huismus, kregen brede aandacht. Na stukken in de regionale pers werden Guus van der Poel en Jan van Dijk uitgenodigd mee te werken aan een reportage van de televisierubriek Twee Vandaag en ook het blad Vogels van Vogelbescherming Nederland publiceerde over onze activiteiten.

Verder waren we onder meer in het nieuws met de vorderingen rond ons toekomstig clubgebouw bij de watertoren in Bussum, met de speciale bijeenkomst voor excursieleiders en met het broedvogelonderzoek Gooimeerkust.

Op het gebied van pr waren er de gebruikelijke contacten met Natuurmonumenten en het Goois Natuurreservaat. Met de Sichting Wintervoeding Gooi en Vechtland werd de afspraak nog eens bevestigd dat zij in geval van strenge vorst altijd een beroep op ons kunnen doen in verband met inzet van menskracht en voor het Goois Vogelasiel in Naarden werd een speciaal publiciteitsplan geschreven.

De vogelwerkgroep wordt ook steeds actiever op het gebied van de nieuwe media. Een eigen website op het internet

Op weg naar 700 leden

In 1998 is het ledenaantal van de vogelwerkgroep licht gedaald. Dit heeft wellicht te maken met de contributieverhoging, die noodzakelijk was. We begonnen het jaar met 679 en eindigden met 649 leden.

Dit zijn 556 gewone leden, 87 huisgenoot-leden en 6 ereleden.

Er zegden 65 leden hun lidmaatschap op, maar we konden toch ook weer 35 nieuwe leden inschrijven. Helaas zijn in 1998 onze leden J. Klein, J.F. Scholte (Huizen), R. Spier (Weesp) en R. Wilms (Kortenhoef) overleden.

In 1999 verwachten wij dat al onze leden een poging zullen doen het verschil weer aan te vullen met nieuwe leden. Het moet zelfs mogelijk zijn om met een beetje extra inspanning er voor te zorgen dat wij nog voor het jaar 2000 ons zeventhonderdste lid verwelkomen.

werd ontwikkeld door Rob Kole. De site is nog experimenteel, maar wie meer over onze werkgroep wil weten, kan er alvast een kijkje nemen (adres achterin De Korhaan). Ook het Goois Vogelnet ging door. Ongeveer twee keer per maand ontvangen de deelnemers (gratis) de laatste vogelnieuwtjes uit onze regio via hun e-mailadres. (Aanvragen via pieter.schut@wxs.nl). Door deze uitwisseling kunnen belangstellenden snel gewezen worden op de aanwezigheid van bijzondere vogels, hun bijzondere waarnemingen melden en met elkaar discussiëren over regionale vogelontwikkelingen. Verder is het mogelijk op deze

manier reclame te maken voor de activiteiten van de vogelwerkgroep.

Het Goois Vogelnet verscheen in 1998 ongeveer twintig maal. Vijftig mensen zijn inmiddels aangesloten op dit net. Van bijzondere waarnemingen worden ook waarnemingskaartjes of publicaties voor De Korhaan gemaakt.

De Korhaan

Ook hier was het na het jubileumjaar iets rustiger. Enkele leden zijn zeer actief als het gaat om publiceren uit eigen activiteiten of wetenschap, maar te vaak is de redactie afhankelijk van zaken die in andere bladen gepubliceerd zijn of die niet direct met ons werkgebied te maken hebben.

Zoals gebruikelijk verscheen De Korhaan in 1998 weer vijfmaal met een totaal van 140 pagina's. De redactie bestond in 1998 uit Wim Duurland, Willem-Jan Hoeffnagel, Pieter Schut en Ruud Willemstein.

Promotie en Verkoop

Het was een rustig jaar voor de verkoop van boeken, CD's en nestkasten. We waren weer bij alle lezingen aanwezig, waarbij Roel Huizinga begin 1998 een paar keer Paul Keuning vervangen heeft.

Naar buiten treden op markten en manifestaties is veel minder gebeurd dan andere jaren. Om precies te zijn twee keer. Op het Houthakkersfeest in Lage Vuursche, wat zeer succesvol was en in september op de Groest in Hilversum.

Toch maakten we nog een flinke omzet. Dit leverde de vogelwerkgroep een winst van 400 gulden op. Vooral de verkoop van nestkasten is lucratief, omdat daar weinig investeringen tegenover staan.

Wensen voor het nieuwe jaar? Jazeker. Graag meer eigen

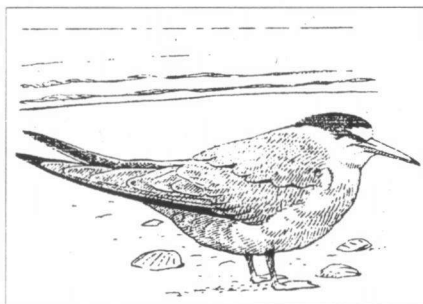
publicaties op tafel, zodat onze stand een afspiegeling wordt van onze activiteiten.

Lezingen

De maandelijkse lezingen voor leden vonden gedurende het winterseizoen traditiegetrouw elke vierde donderdag van de maand plaats in een zaal van de Bethlehemkerk te Hilversum. De belangstelling was steeds groot; ruim vijftig aandachtige toehoorders en vaak een zeer levendige discussie in de pauze en na afloop van de lezing.

In verschillende lezingen lag het accent op vogels in eigen land:

- De competitie tussen uil- en roofvogelsoorten in de Noord-Hollandse duinen (K.J. Koning).
- De vogeltrek over ons land is getalsmatig overzichtelijk in beeld te brengen. Dit geeft veel informatie over het trekgedrag van verschillende soorten (R. Lensink).
- Bescherming van de dwergstern wordt onderbouwd met inzicht in het gedrag van deze kleine sternsoort. Be-

Dwergstern

scherming van rust in de biotoop is essentieel (A.H.V. Eggenhuizen).

Maar vogels kennen geen grenzen, bleek weer eens uit andere lezingen:

- De broedstrategie van de rotgans in Siberië heeft grote invloed op de winterpopulatie in ons land (A.J.M. Ebbinge).

- Hetzelfde geldt voor de broedstrategie van de kleine zwaan. De invloed van predatoren is van groot belang (J.H. Beekman).

Lezingen over verre uitstapjes verzorgden leden van onze eigen vogelwerkgroep:

- De exotische vogelrijkdom van zuidelijk Afrika (E.H. van Stigt Thans).
- Het eenzame Patagonië, het land van de condor (S.L. & A. Visser).

Subgroep Vogelcursussen

De belangstelling voor vogels blijft. Niet alleen bij de "boven de veertigers", ook jongeren willen meer weten. In het voorjaar startten we met 58 cursisten, van wie er vier lid werden van de vogelwerkgroep.

Van deze groep verwachtten we er velen terug voor de najaarscursus. Dat werd ons ook toegezegd, maar helaas, we mochten er maar negen opnieuw inschrijven. Waaraan het lag dat de najaarsgroep (33 personen) zo klein was, we weten het niet. Een dieptepunt? Dan maar gauw omhoog klimmen! Meer reclame maken? Proberen! Het was wel een heel enthousiaste groep. Bijna iedereen deed trouw mee aan de excursies, ondanks dat het vaak koud, nat en grauwas was. Klein maar fijn dus.

Een nieuw jaar, een nieuwe cursus en nieuwe zin.

En dan de jeugd cursussen. Zoals we al vermeld hebben in De Korhaan, hebben we nu twee groepen kinderen voor de jeugdcursus.

- 24 kinderen in groep 1: de 8-9- en 10-jarigen;
- 13 kinderen in groep 2: de 11-12- en 13-jarigen.

En het is een succes, elke week is er een groep aan de beurt en we horen van de ouders dat

sommige kinderen wel elke week willen komen en dat ziek melden een kleine ramp is. Wie er zich het meest over verheugen, de kinderen of wij, blijft een vraag. Het is enig om een lesprogramma voor te bereiden en het samen met die enthousiaste kinderen uit te werken

Ze weten al aardig wat van vogels af.

We werken met 13 leiders en hebben nog anderen "achter de hand" waarop we een beroep kunnen doen. Gast-vertellers worden ook wel eens uitgenodigd. Wij, de kinderen en de leiders zijn tevreden en hopen op twee groepen van 25 kinderen voor het volgende cursusjaar.

Subgroep Excursies

Het jaar 1998 was een betrekkelijk gewoon jaar, na het jubileumjaar 1997. Geen speciale activiteiten meer dus, maar wel als vanouds een flink aantal excursies.

ochtend wandelexcursies	9
dagexcursies	7
avond excursies	2
openbare excursies	1
"mystery bird" avond	1
weekend excursie	1

De ochtend wandelexcursies richtten zich zoals gebruikelijk op het bezoeken van het voor ons werkgebied kenmerkend groot pallet aan biotopen. Samen met de deskundigheid van de excursieleiders zorgt dit ervoor, dat de leden veel soorten vogels in hun variatie aan biotopen kunnen waarnemen en bewonderen.

De dagexcursies geven de mogelijkheid om eens gebieden (biotopen) buiten ons werkgebied met een bezoek te vereren (Zeeland, Flevopolders, Hondsbosse Zeewering). Ook werden dagexcursies benut, om eens wat intensiever kennis te maken met ons werkgebied in de vorm

van een fietstocht. De beide avondexcursies waren de traditionele uilenexcursie in maart (Groeneveld) en de wandel- en vaarexcursie in juni (Ankeveen). De excursies blijken ook in 1998 op een buitengewoon goede belangstelling van de leden te mogen rekenen.

In 1998 was er één weekendexcursie en wel naar de Hoge Venen in de Belgische Ardennen. Er werd gekampeerd en iedereen moest zelf kampeeruitrusting, eten en drinken regelen. Mede dankzij de geweldige belangstelling en het prima zomerweer kan het weekeinde als goed geslaagd beschouwd worden.

In november werd in navolging van de positieve reacties in 1997 wederom een "mystery birdavond" georganiseerd. Met een nieuwe serie dia's was het wederom een heel leuke avond. Er was echter een tegenvallend aantal deelnemers.

Om als excursieleiders eens stil te staan bij het hoe en wat van het leiden van excursies, was in november een cursus georganiseerd. In de loop van twee avonden ontvouwde zich onder deskundige begeleiding van Inge Brandenburg van het IVN een bijzonder aardig beeld van het "leven van de excursieleider". Een overzicht van de wetenswaardigheden inclusief de talrijke bruikbare tips en aanbevelingen zal nog op schrift gesteld worden. Deze activiteit was een goed voorbeeld van mogelijke samenwerkingsvormen tussen de regionale clubs. Hopelijk komen er in de toekomst meer van dergelijke gezamenlijk uitgewerkte projecten.

Subgroep Natuurbescherming

Het bleef dit jaar niet alleen bij papierwerk en vergaderingen. In februari en begin maart werd door een aantal leden hulp ver-

leend aan Staatsbosbeheer bij het uitvoeren van beheerswerk. Bij het voorland van de Stichtse Brug werd opslag van jonge bomen uit het riet verwijderd, werden wilgen geknot, de observatiehut en omgeving in orde gebracht en het zogenaamde 'visdieveneiland' van begroeiing ontdaan.

Er waren contacten met de provincies Utrecht en Noord-Holland, ID-DLO, het Knobbelzwanenplatform en de regioconsulent vogelbescherming over knobbelzwanenafschot en vergiftigingen. Mede als gevolg hiervan is in Noord-Holland het afschieten van knobbelzwanen niet meer toegestaan.

In verband met ontwikkelingen langs de Gooiergracht is er diverse keren contact geweest met de gemeenten Blaricum en Eemnes. Met de Golf- en Countryclub Eemnes is contact gezocht in verband met de aanleg van een golfbaan tussen de A27 en de Gooiergracht. Er is uitvoerig commentaar gegeven op de Beheervisie van het Goois Natuurreservaat en overleg gevoerd over de plannen voor de Hoorneboegsche Heide. Zowel bij de gemeente Naarden als bij de Rijksdienst Monumentenzorg is geprotesteerd tegen de wijze waarop men in de Beheervisie het voorgenomen beheer van de vestingwallen in Naarden heeft beschreven. Op verzoek van de gemeentepolitie in Huizen is commentaar geleverd en overleg geweest met Staatsbosbeheer over de hernieuwing van de jachtpacht van een WBE (wildbeheers-eenheid) in het Staatsnatuurmonument Gooimeer. Protesten zijn aangetekend bij de gemeente Huizen tegen de verlegging van de pier en uitbreiding met een nieuwe haven, weg-aanleg achter het bedrijventerrein aan de Cannenburgerweg in 's-Graveland en de vesti-

ging van een bedrijfspand op het landgoed Raboes in Laren. Er werd commentaar geleverd op concepten of deelgenomen aan overleg over Noord-Holland 2030, Natuurvisie op het Gooi, Ecoducten in het Gooi, en een boommarterrapport. Verder zijn er diverse keren adviezen gegeven in verband met overlast door boeren- en huiszwaluwen, de aanleg van oeverzwaluw- en gierzwaluwvoorzieningen en schade door een grote bonte specht. Na een tip van een agrariër is in verband met de plannen voor een Keten Kwaliteit Melkkeur en de daaruit voortvloeiende verwijdering van boerenzwaluwen uit melkstallen contact gezocht met Vogelbescherming. Deze organisatie heeft hierover vragen gesteld aan de Nederlandse Zuivelorganisatie.

De eerste stappen voor overleg met onlangs opgerichte agrarische natuurverenigingen in de Vechtstreek en Eemland zijn gezet. Ons lid P. Spoorenberg heeft zich bereid verklaard om als contactpersoon voor de Vechtstreek te fungeren. Lezingen over vogels en vogelbescherming zijn gehouden voor de jeugdcurso en de georganiseerde watersportverenigingen Gooi- en Eemmeer. In de toekomst zal er zitting worden genomen in een overlegorgaan van watersporters en natuurbeschermers. Voor de media werd aan interviews meegewerkt over overlast door huiszwaluwen en duiven.

Subgroep Algemene Zaken
Natuurmonumenten is gestopt met de verzorging van onze ledenadministratie. Wij zijn verheugd dat Francien Wilms in 1998 dit werk voor ons is gaan doen. Om die reden is er een apart gironummer gekomen voor de contributiebetaling.

Hopelijk krijgen we snel meer zicht op een eigen onderkomen. Want door het ontbreken daarvan staan de werkzaamheden aan ons archief en de uitleenbibliotheek noodgedwongen op een laag pitje. Het materiaal is zeer moeilijk bereikbaar, omdat het zich momenteel op verschillende plaatsen bevindt. We kijken dan ook reikhalzend uit naar een verwarmde ruimte waar ook 's avonds gewerkt kan worden.

Financiële zaken

De contributieverhoging is voor 1998 gunstig geweest. Mede daardoor konden we de reservering voor ons clubhuis verhogen tot 24.500,00. Ook de kosten van de subgroepen waren dit jaar lager of kwamen door verkopen in de winst. Het bestuur hoopt dat de cijfers over 1999 hetzelfde zullen zijn als die over 1998.

Bedankt voor uw vertrouwen.

Balans per 31 december 1998

Debet		Credit	
Inventaris	6.399,61	Afschr. Inventaris	6.399,61
Kas	250,15	Vooruitontv. Contrib.	77,50
Postbank 2529179	6.573,02	Vooruitontv. Excursies	500,00
Postbank plusrekening	28.120,29	Nog te betalen	358,44
Nog te ontvangen	433,80	Reservering Clubhuis	24.500,00
		Eigen Vermogen	9.941,32
	41.776,87		41.776,87

Verlies en Winstrekening per 31 december 1998

SG Avifauna	455,75	SG Communicatie	563,00
SG Natuurbescherming	94,80	SG Nestkasten	354,99
Ledenadministratie	428,41	Contributie	24.462,50
Ledenavonden	1.688,95	Diversen	1.039,49
Lidmaatschappen	991,01	Interest	527,37
De Korhaan	7.721,32		
Afschrijving Inventaris	1.014,76		
Bestuurskosten	189,10		
Reservering Clubhuis	14.000,00		
Saldo winst	363,25		
	26.947,35		26.947,35

Begroting 1999

Contributie	23.000,00		
Intrest	600,00		
Subgroepen			
Avifauna			750,00
Nestkasten			200,00
Communicatie			500,00
Natuurbescherming			200,00
Ledenadministratie			500,00
Ledenavonden/Lezingen			2.000,00
Lidmaatschappen			1.000,00
De Korhaan			9.000,00
Kosten Bestuur			750,00
Kosten Secretariaat			200,00
Reservering Clubhuis			8.500,00
	23.600,00		23.600,00

Algemene Ledenvergadering

Te houden op donderdag 25 maart 1999 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Agenda

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 26 maart 1998 (Niet gepubliceerd)
Jaarverslag 1998
  - a. secretaris
  - b. subgroep Avifauna
  - c. subgroep Communicatie
  - d. subgroep Vogelcursussen
  - e. subgroep Excursies
  - f. subgroep Natuurbescherming
  - g. subgroep Algemene zaken
4. Financieel beleid
  - jaarverslag penningmeester
  - verslag kascommissie
  - vaststelling rekening 1998 en begroting 1999
  - decharge penningmeester
  - benoeming kascommissie
5. Bestuursverkiezing.
Voorzitter - Rob Kole: herkiesbaar
Secretaris - Ben den Hoed : niet herkiesbaar
Penningmeester - Laurian Mudde: herkiesbaar
Natuurbescherming - Dick Jonkers: herkiesbaar
Vogelcursussen - Paul v.d. Poel: herkiesbaar
Excursies - Joke van Velsen: herkiesbaar
Communicatie - Simon Visser: verkiesbaar
6. Rondvraag
7. Pauze
8. Na de pauze lezing door Paul Keuning

Het bestuur van de vogelwerkgroep bestond in 1998 uit:
Voorzitter: Rob Kole
Secretaris: Ben den Hoed
Penningmeester: Laura Mudde
SG algemene zaken: Bep Dwars
SG vogelcursussen: Paul van der Poel
SG excursies: Joke van Velsen
SG natuurbescherming: Dick Jonkers
SG communicatie: Vacature
SG avifauna: Guus Proost

Onderzoek broedvogels Horneboegsche Heide

In de loop van haar bestaan heeft de vogelwerkgroep enkele keren de Gooise heidevelden op broedvogels geïnventariseerd. Bij de Horneboegsche Heide was dat twee keer gebeurd, maar recente gegevens waren niet beschikbaar. Het gebied is het laatste dat nog geen begrazing heeft. De Stichting Gooisch Natuurreservaat heeft plannen om runderbegrazing in te gaan voeren en om het effect van deze beheervorm vast te stellen, waren gegevens van vlak voor het inzetten van deze grazers noodzakelijk. De subgroep Avifauna verklaarde zich bereid de gegevens te verzamelen en deze leidden tot het uitbrengen van de hieronder vermelde publicatie. De inventarisatie is in 1998 uitgevoerd en het voorkomen van achttien verschillende soorten broedvogels is vastgesteld. De talrijkste soort was de veldleeuwerik met 31 broedparen. Een goede tweede, met 20 paren was de fitis, waarvan de territoria langs de randen van de heide voorkwamen, gevolgd door de boompieper met 15 paren. Laatstgenoemde soort is een goede indicator voor de delen waar verbossing begint op te treden, maar het nog open genoeg is.

De roodborsttapuit kwam ook goed uit de bus met 10 broedparen. Het grote aantal broedparen op de heide is verrassend, maar we weten niets over het broedsucces. Voor de veldleeuwerik vormen de heidevelden tegenwoordig refugia, nu zij zich niet meer in de Nederlands graslanden kunnen handhaven.

Horneboegsche Heide Foto: P.Schut

Uit een vergelijking met vroegere inventarisaties komt naar voren dat het aantal soorten bosvogels is toegenomen. Dit is het gevolg van het verbossen van een deel van het gebied. Jonkers, D.A. 1998. Broedvogels van de Horneboegsche Heide in 1998. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 100. 50 p.

HAANTJE

Van het blad GRASDUINEN kunnen de jaargangen 1990 t/m 1997 gratis worden afgehaald bij mevrouw W.Bindt-Bonnes te Bussum (Tel.nr. 035-6912640)

Zoals gebruikelijk krijgt elke vogel van het jaar in de Korhaan extra aandacht. In deze en volgende afleveringen zal de schijnwerper gericht zijn op de "blauwe Jaap" zoals hij ook wel wordt genoemd.

Dick A. Jonkers

Extra aandacht in 1999 voor de blauwe reiger

Aan de herkenning van de blauwe reiger wordt geen aandacht geschonken, omdat wordt aangenomen dat elk vogelwerkgroep lid deze statige grijsblauwe verschijning moeiteloos kan herkennen als hij ergens staat of met zijn ingetrokken nek overvliegt. Het hele jaar door zijn blauwe reigers aan te treffen. De meeste broedvogels overwinteren en dat kan ze bij een strenge winter behoorlijk opbreken. In de winters van 1962/63 en 1978/79 hebben grote aantallen het ondanks bijvoeding niet overleefd. Een broedvogel populatie kan dan met 25-50% gereduceerd worden. Wanneer de omgevingscondities goed zijn is de stand binnen enkele jaren weer op het normale peil. De standvogels zwerven wat rond, maar een groot deel blijft toch in de omgeving van de broedkolonie hangen. De trekkers en dat kunnen zowel broedvogels als jongen zijn, verlaten na het broedseizoen ons land om zuidelijker te gaan overwinteren. Daarbij kunnen vooral jonge vogels tot in West-Afrika (o.a. Senegal) terechtkomen en er zijn zelfs meldingen van de Azoren, de Kaap Verdische en de Canarische eilanden. Reigers zijn koloniebroeders en in de stadskolonies van Amsterdam worden de nesten een en

*Het logo van de Vogel van het Jaar
Tekening: Bertus van den Brink*

kele keer al in december bezocht. Met Artis in de buurt is de conditie van de reigers natuurlijk uitstekend. Zachte winters kunnen er de oorzaak van zijn dat er al rond de jaarwisseling baltsactiviteiten worden ondernomen. Die vroege paren bestaan uit oude vogels die in vorige seizoenen hun partijtje al hebben meegeblazen. Daarna nemen de twee- of driejarige reigers pas aan de baltsrituelen deel en nog weer later enkele geslachtsrijpe jongen uit het voorgaande broedseizoen. Tegen die tijd is het al voorjaar, zo maart/april.

De nesten bevinden zich in het algemeen in hoge bomen, hoewel blauwe reigers ook op de grond tussen het riet broeden (De Muy Texel, Zuidelijk-Flevoland). Voortdurend worden takken aangebracht en zowel het mannetje als vrouwtje bouwen aan een nieuw nest of restaureren een oud nest. Als er geen oud dood hout in de omgeving is worden ook wel levende takken gebruikt, nadat deze zijn afgebroken. Voor het interieur wordt allerhande fijn materiaal toegepast, uiteenlopend van grassen en riet tot afval uit de samenleving zoals plastic.

In zo'n kolonie kunnen zich allerlei medebewoners vestigen. De aalscholver is daarvan de bekendste en in onze omgeving is dat o.a. in het Naardermeer het geval. Niet alleen deze soort is een kraker, ook de ooievaar doet dat wel eens. Er zijn ook nogal wat roofvogels die het maar wat makkelijk vinden dat er al voor hen gebouwd is. Toren- en boomvalk, buizerd en wespandief, maar ook zwarte kraai, ransuil en houtduif maken graag gebruik van het aanbod van lege nesten.

Van ei tot jong

Het broedseizoen van de blauwe reiger kan zich uitstrekken van januari tot in juli. De late legsels kunnen afkomstig zijn van paren waarvan een eer-

der broedsel mislukte of van paren die pas heel laat begonnen door slecht weer of gewoon late aankomst. Het legsel dat doorgaans uit maximaal vijf eieren bestaat, wordt zo'n 25-28 dagen bebroed, maar die periode kan voor heel vroege broeders door de koude die hen beïnvloed heeft tot vijf weken uitlopen. De eieren worden om de twee dagen gelegd en dat houdt in dat het 32-35 dagen kan duren voordat het laatste jong de eischaal verlaten heeft. Net als bij uilen verschillen de eerst- en laatstgeborenen nogal van grootte en de late jongen moeten bij de gevechten om het voedsel vaak het onderspit delven. Incidenteel worden de dode jongen wel eens door oude reigers of hun nestgenoten geconsumeerd. Wanneer alles meezit kunnen jon-

gen al na zes weken vliegen, al duurt dat voor het grootste deel van de overlevenden nog een tot twee weken langer. Al met al hebben de oudervogels dan minimaal zestig en in andere gevallen bijna honderd dagen op het nest doorgebracht. Pechvogels kunnen tot in september nog aan het nest gekluisterd zijn. Het uitzwermen begint; voor het grootste deel van de populatie blijft het gewoon Nederland en de overigen gaan op de wieken de wijde wereld in.

Bronnen
 Binsbergen, N. 1995. De Lepelaars van de Muy. Het Open Boek, Den Burg Texel: 32.
 Blok, A. & T. Dybbro 1980. De Blauwe Reiger. Kosmos, Amsterdam. 79 p.
 Speek, B.J. & G. Speek 1984 Thieme's VogeltrekAtlas. Thieme, Zutphen: 9.
 Strijbos, J.P. z.j. De Blauwe Reiger. Veen, Amsterdam. 2e druk. 189 p.

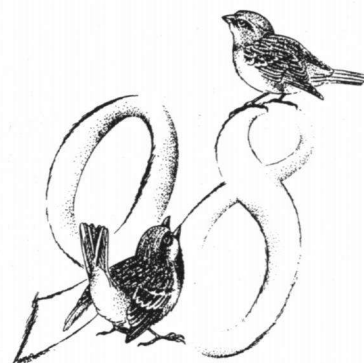
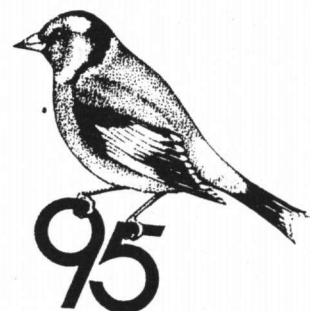
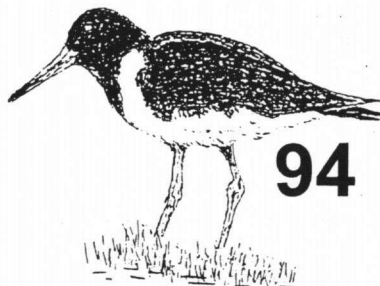
Opnieuw een inventarisatiecursus

Dit jaar wordt er weer een broedvogelinventarisatiecursus gegeven. Deze cursus wordt slechts éénmaal in meerdere jaren gehouden, dus uitstellen tot volgend jaar is niet verstandig. De cursus wordt gegeven door Guus Proost, Rob Kole en Dick Jonkers, en bestaat uit twee avondbijeenkomsten in Eemeroord, en een inventarisatie in een bosgebied:

6 april	introductie en theorie
10/11 april	inventarisatie
20 april	uitwerken gegevens van inventarisatie

Opgeven bij Guus Proost
 (tel. 035 5251661)

De Vogels van het Jaar die de blauwe reiger voorgingen: groene specht, scholekster, putter, koekoek, torenvalk en huismus

Na twee strenge winters op rij, waren de weersomstandigheden in januari 1998 weer eens gemiddeld winters. Voor de 32-ste Midwintervogeltelling betekende dat wat minder ganzen en juist weer meer grondel- en duikeenden. In onze regio werden in totaal 54.388 vogels geteld.

Pieter Schut

Midwintervogeltelling 1998

De weersgesteldheid maakt nogal wat uit voor trekvogels en dus ook voor de waarnemers van deze Midwintervogeltelling. Tijdens de telling van 1997 (zie Korhaan 31 [5]) lag vrijwel alle open water in onze omgeving dicht. Teller Jan Verkerke deed zijn telling van het Naardermeer op de schaats. Resultaat: 0 vogels. In 1998 kon Jan weer als vanouds met de boot. Het Naardermeer was het gebied met de meeste soorten (23) en grote concentraties kolganzen, grauwe ganzen, kuifeenden en meerkoeten.

In dat jaar 1997 werd in elf gebieden niet één vogel geteld. Dit jaar trof dit trieste lot alleen de tellers van het Hilversums Wasmere, een gebied dat kennelijk in de wintermaanden weinig aantrekkingskracht heeft op de vogels. De grootste concentraties werden gezien op de randmeren. Guus Proost zag een

Krakeend

groep van 10.500 smienten op het Eemmeer. Jan Terlouw zag de grootste concentratie ganzen: 2850 kolganzen in de Polder Achteraf bij Nieuw-Loosdrecht.

De telling, gehouden in het weekeinde van 17 januari 1998, leverde veertig soorten op. Alle aantallen zijn te vinden in tabel 1. Vanwege de omvang van de

telling over maar liefst 73 telgebieden is het niet mogelijk alle afzonderlijke gebiedsresultaten te publiceren.

Zoals bijna altijd als er geen vorst is, was de smient de meest geziene vogel in het gebied. Van het totaal van 15.190 exemplaren bevond zich maar liefst 69 procent in de eerdergenoemde concentratie op het Eemmeer. Ook tafeleend en kuifeend profiteerden van het open water. De verschillen met 1997 zijn spectaculair, zoals te zien is in tabel 2.

Elf soorten werden in '98 wel gezien en het jaar daarvoor niet. Voor de meeste soorten is dat verklaarbaar: wintertaling, pijlstaart, slobbeend en krooneend zijn afhankelijk van open water. Scholekster, goudplevier, Kievit, watersnip en wulp trekken door naar zuidelijker oorden zodra het Hollandse wintertje ze niet langer bevat. De waarneming

Tabel 1. Midwintervogeltelling 1998. Soorten en aantallen

Dodaars	3	Nijlgans	156	Grote zaagbek	187
Fuut	478	Bergeend	70	Waterhoen	74
Aalscholver	228	Smient	15190	Meerkoet	6337
Roerdomp	1	Krakeend	134	Scholekster	9
Blauwe reiger	161	Wintertaling	72	Goudplevier	350
Knobbelzwaan	497	Wilde eend	4433	Kievit	973
Zwarte zwaan	3	Pijlstaart	1	Watersnip	2
Kleine zwaan	809	Slobbeend	57	Wulp	20
Wilde zwaan	10	Tafeleend	1508	Kokmeeuw	2961
Rietgans ongedet.	1247	Kuifeend	6391	Stormmeeuw	1341
Kolganzen	8208	Krooneend	1	Kl. mantelmeeuw	11
Grauwe gans	1637	Brielduiker	399	Zilvermeeuw	136
Canadese gans	31	Nonnetje	107	Gr. Mantelmeeuw	11
Brandganzen	140	Midd. zaagbek	4	TOTAAL	54388

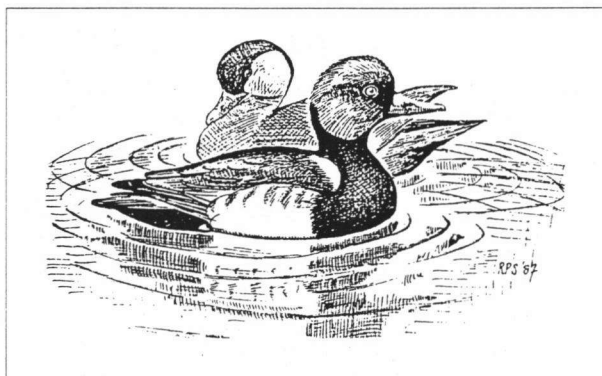
Tabel 2.
Midwintervogeloptien 1998 (1997)

1	(5) Smient	15.190
2	(1) Kolgans	8.208
3	(7) Kuifeend	6.391
4	(3) Meerkoet	6.337
5	(2) Wilde eend	4.433
6	(6) Kokmeeuw	2.961
7	(4) Grauwe gans	1.637
8	(-) Tafeleend	1.508
9	(9) Stormmeeuw	1.341
10	(-) Kievit	973

van kleine mantelmeeuw (11 exemplaren) en van de zwarte zwaan (drie exemplaren in de Zuidpolder te Veld) berusten waarschijnlijk op toeval. Drie typische "wintersoorten" zagen we in '97 wel en dit jaar niet: de Taiga rietgans, de kleine rietgans en de roodhalsgans. De wilde eend en de meerkoet werden het vaakst gemeld. De wilde eend kwam in 62 van de 73 gebieden voor (85 procent); de meerkoet werd in 60 van de 73 gebieden opgemerkt (82 procent). Ter vergelijking: de smient is weliswaar de meest getelde soort, maar deze vogel kwam slechts in tien gebieden (14 procent) voor.

Soorten

Een korte beschrijving nu van de waargenomen soorten. Opnieuw weinig exemplaren van de **dodaars** gezien: drie stuks, allemaal in het gebied Hollands Ankeveen. De **fuut** daarentegen is ruimschoots terug op het oude niveau.

Krooneenden

Tekening: Ronald Sinoo

Van de **roerdomp** is bekend dat hij erg te lijden heeft gehad van de twee strenge winters. De enige waarneming was in het Naardermeer.

Veel minder **knobbelzwanen** (497), waardoor deze soort weer uit de top tien van onze midwintervogels (tabel 3) verdween. Veel meer **kleine zwanen** (809), waarvan 55 procent gezien werd in de Maatpolder. Bij de ganzen is het aantal **kolganzen** redelijk stabiel, terwijl het aantal **grauwe ganzen** beduidend minder is geworden. De **nijlgans** heeft met 156 exemplaren een recordhoogte bereikt, terwijl ook de **bergeend** (70) dit keer hoog scoorde.

De **wintertaling** ontbrak vorig jaar volledig en was nu weer met 72 exemplaren present. Van dit aantal werd 67 procent gezien in de Polder Noordwest van Nieuw-Loosdrecht. De enige **pijlsttaart** (het was een mannetje) werd gezien in het Laarder Wasmeer. In datzelfde gebied werd ook de enige **krooneend** in deze regio geteld. En dat was een vrouwtje. Van de **slobeend** (57) werd meer dan de helft gezien op de Loenderveense Plas.

De vier **middelste zaagbekken** werden allemaal gezien in het Naardermeer, evenals trouwens de enige twee **watersnippen**. De **waterhoen** (74) loopt gezien de cijfers in tabel 3 nogal terug. Het is bekend dat waterhoentjes

tijdens de winter vaker in stedelijke gebieden zijn te vinden en daardoor dus wellicht gemist worden bij deze telling. Toch lijkt nader onderzoek wel op zijn plaats. Wellicht een leuke vo-

Jaarlijks ritueel

Voor veel vogelwaarnemers is het een vast ritueel: de jaarlijkse midwintertelling van watervogels. In alle Europese landen en delen van Azië en Afrika worden in januari alle watervogels (futen, aalscholvers, reigers, ganzen, zwanen, eenden, steltlopers en meeuwen) geteld. Dat moment, het midden van de winter, is zo gekozen dat de trekbewegingen minimaal zijn en dus voorkomen wordt dat vogels dubbel worden geteld. Daarom ook telt iedereen in hetzelfde weekeinde.

De telling heeft tot doel gegevens te verzamelen over de aantallen, verspreiding en aantalsontwikkeling (stabiel, voor- of achteruitgang) van alle soorten watervogels. Informatie die van groot belang is voor bijvoorbeeld het aanwijzen van beschermde gebieden en het beleid ten aanzien van bescherming en behoud van watervogels. Onze regio telt 73 telgebieden, van Amsterdam-Rijnkanaal tot de Eempolders en van de Randmeren tot het Utrechtse plassengebied.

gel van het jaar voor de vogelwerkgroep?

De **kievit** is met 973 getelde exemplaren zelfs goed voor een top tien notering (tabel 3). De meeste kieviten (82 procent) werden gezien in de Noordpolder te Veld. Daar en in de aangrenzende Maatpolder werden ook alle **goudplevieren** uit deze telling waargenomen.

Van de meeuwen behielden de **kokmeeuw** en de **stormmeeuw** hun top tien notering. De **zilvermeeuw** moest de top tien volgens verwachting weer verlaten. Ook de aantallen van de **grote**

en de kleine mantelmeeuw bleven marginaal.

Tellers

De telomstandigheden waren tijdens het weekend van de Midwintertelling 1998 over het algemeen gunstig, hoewel er een vrij straffe wind stond en het ook veelvuldig regende. Er was geen sprake van sneeuw of ijs en ook de waterstand was normaal. De meeste tellers gingen te voet of op de fiets, maar ook de auto en de boot waren nodig om een aantal tellers te vervoeren.

Tot slot opnieuw een woord van dank aan alle tellers, te weten: F. Beffers, J. van Bergeijk, Y. Bosman, W. Duurland, J. van Galen Last, J.H. de Haan, J. Harder, W.J. Hoeffnagel, P. Honig, A.J. van Klaveren, M. Kraal, R. Kole, W. Langendorff, T. Loohuizen, I. Mes, M. v.d. Pol, G. Proost, J. Ram, C. Rosier, P. Schut, R. Sheldon, J. Terlouw, J.J. Verkerke, A.P. Vermeule, H.P. Vos, F.H. van de Weijer en R. Willemstein. Zij zorgden er opnieuw voor dat de telling in ons gebied volledig was en dat is gezien de grote omvang van deze telling geen kleinigheid. Onze gegevens zijn doorgestuurd naar Sovon Vogelonderzoek Nederland en maken deel uit van de landelijke Midwintertelling, waarvan alle tellers te zijner tijd een verslag

Tabel 4. Getelde vogels tijdens de midwintertelling in tien jaar

1989	44.046
1990	21.201
1991	41.129
1992	32.092
1993	43.074
1994	74.355
1995	71.853
1996	47.617
1997	33.504
1998	54.388

Tabel 3. Vergelijking van waarnemingen van enkele willekeurige soorten over vijf jaar.

Soort	1994	1995	1996	1997	1998
Fuut	499	504	232	13	478
Dodaars	6	3	30	2	3
Kleine zwaan	658	1864	778	115	809
Knobbelzwaan	385	436	383	628	497
Kolgans	1168	6015	10896	9545	8208
Grauwe gans	1054	913	3313	5001	1637
Nijlgans	39	87	101	13	156
Smient	29303	20218	4756	933	15190
Wintertaling	94	209	119	-	72
Wilde eend	4650	4321	5598	5668	4433
Tafeleend	8469	5887	1089	32	1508
Kuifeend	14632	11346	1573	772	6391
Waterhoen	284	210	283	49	74
Meerkoet	6486	9916	7934	5030	6337
TOTAAL (alle soorten)	74355	71853	47617	33504	54388

ontvangen. Inmiddels is ook de Midwintertelling van 1999 al weer achter de rug. Zodra alle

gegevens binnen zijn, zal ook hiervan zo spoedig mogelijk een verslag in De Korhaan volgen.

Verkeerslawaaï hindert gekwetter van vogels

De zangvogels in Groot Britannië raken hun deuntje kwijt. Verkeerslawaaï heeft veel vogels toondoof gemaakt, waardoor van hun lied alleen een wat schor gekakel overblijft.

De gevolgen zijn voor sommige soorten rampzalig, omdat zij door zingen juist een partner vinden, zegt de Britse vereniging voor vogelbescherming. De wielewaal en de appelvink - die toch al als bedreigde soorten te boek staan - zijn het ergst getroffen. Vogels nabij autowegen kunnen elkaar niet meer horen, waardoor zij moeilijker hun lied kunnen leren en communiceren met mogelijke partners, meent een woordvoerder van de vogelbescherming in de Sunday Times.

Menselijke activiteit stoort de natuur soms op onverwachte wijze. Zo gaan vogels geluiden imiteren die ze het vaakst ho-

ren, zoals mobiele telefoons, claxons en autoalarms.

Volgens het onderzoek wordt het vogelgedrag verstoord tot op 3,5 kilometer aan beide zijden van een drukke weg. De vogelliederen klinken in deze zones schorder, en de vogels produceren minder noten en tonen. Deze dieren hebben meer moeite een territorium te vestigen. Hun populaties zijn soms 85 procent kleiner dan elders. Ook de koekoek, de ekster, de gewone vink en de houtsnip hebben het hier moeilijk. De vogelkundige dr. Piet Bergers, die het onderzoek naar Britse en Nederlandse vogels uitvoerde, bevestigt dat het subtiele hoorvermogen van vogels gemakkelijk beschadigd kan raken door verkeersherrie.

[Bron: De Gooi- en Eemlander]

Voor zover wij weten was het de eerste waarneming ooit in het Gooi. De ontdekking van een Pallas' boszanger (*Phylloscopus proregulus*) in Hilversum zorgde voor opwinding bij menige vogelaar.

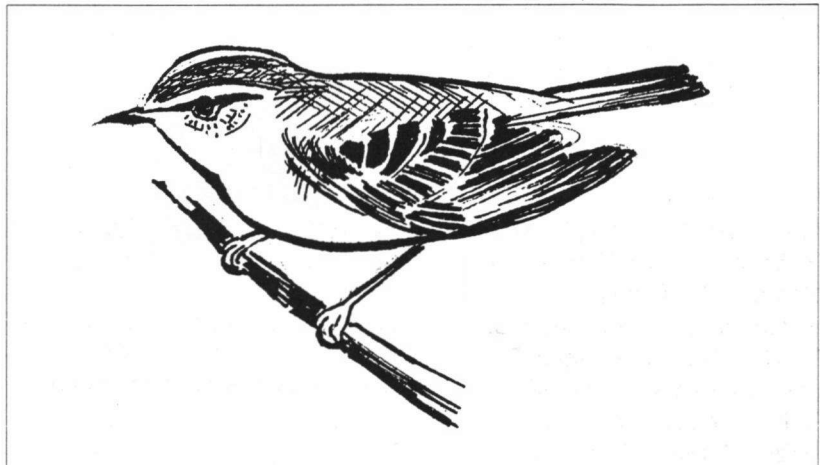
S.H. Poelstra

Een Pallas' boszanger in 't Gooi

Op 18 november 1998 werd ik door collega-vogelvriend Peter Logtmeijer te Bussum getipt, dat er in de Simon Hoogewerffstraat te Hilversum een Pallas' boszanger te zien zou zijn. Eerlijk gezegd moest ik hem in een vogelgids opzoeken om precies te weten waar ik naar uit moest kijken, want zo vaak is deze soort hier niet waar te nemen. Op 19 november begaf ik mij per fiets naar de aangegeven lokatie, waar reeds drie onmiddellijk als vogelaar herkenbare personen stonden te posten. De vogel zelf was reeds na enkele minuten ter plaatse in zijn favoriete hulstboom. Deze boom en omgeving waren tamelijk donker, maar wij hadden de zon in de rug en de vogel liet zich enkele malen mooi zien:

goudhaanachtig postuur en overeenkomstige groenachtige bovenzijde, dubbele geelachtige vleugelstreep, fijn puntig snaveltje, scherp afgetekende zwarte oogstreep, licht geelachtige wenkbrauwstreep en een opvallende heldergele kruinstreep.

Biddend op jacht naar insecten was ook de gele stuitvlek zichtbaar, maar in zit was die veel minder goed waar te nemen. Opvallend was het zeer beweeglijke en rusteloze gedrag van het diertje en het herhaaldelijk "trekken" met vleugels en staart. Overigens maakte de vogel een weinig schuwe indruk.

Pallas'boszanger

Tekening: Riet Veltkamp

Bij het vliegen naar een nabijgelegen struik liet de vogel een gerekte roep horen, die ongeveer klonk als "wie-iep", waarbij de toonhoogte van het tweede deel iets hoger lag. Vandaar

vloog de vogel naar de sprietige top van een boom daar dichtbij, waar hij prachtig te zien was, alvorens tussen twee huizenblokken door naar een achtertuin te verdwijnen.

Jelle Postma overleden

Op de leeftijd van de zeer sterken is ing. Jelle Postma (1909) onlangs van ons heengegaan. Jelle was al zeer lang lid van onze vogelwerkgroep, waar hij zich nooit liet zien, want hij was geen verengingsman. Dat wil niet zeggen dat hij geen verdiensten had voor de werkgroep.

Als rasechte Fries zaten de weidevogels bij hem ingebakken en de Eempolders en de Egelshoek waren de gebieden waar hij deze vogels observeerde. Het is dan ook logisch dat hij werd ingeschakeld bij de

inventarisaties voor de Avifauna van Midden-Nederland en Vogels tussen Vecht en Eem. In de publikatie "25 jaar vogels in Het Gooi en Omstreken", dat onze vogelwerkgroep in 1992 uitgaf, staat bij het deel over de Eempolders een interview met hem afgedrukt. Behalve zijn regelmatige meldingen over de weidevogels zocht hij trouw ieder voorjaar en elke zomer contact om de aankomst en het vertrek van de gierzwaluwen in zijn woonomgeving te melden. Mogen hij rusten in vrede.

DICK A. JONKERS

Het blijft goed gaan met de broedvogelstand van huiszwaluwen in Gooi en Omstreken. Uit het jaarlijkse verslag blijkt dat het aantal broedgevallen in 1998 met 17,5 procent is toegenomen.

Dick A. Jonkers

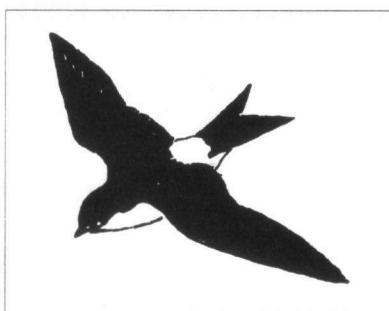
Huiszwaluwenkolonies in 1998

Na een aanvankelijk mooi voorjaar met zonnig weer in april en mei sloegen de weergoden in de maanden erna toe en viel er veel regen. Regen kan voor huiszwaluwen gunstig zijn in de periode dat zij met nestbouw bezig zijn. Als zij jongen hebben kan die echter ook nadelig werken, omdat er een voedseltekort kan optreden. Wat het aantal nesten betreft was er in ieder geval geen probleem.

Aantallen nesten

De verwachtingen waren dit jaar door het slechte weer niet hoog gespannen, maar uiteindelijk overtrof het resultaat van de tellingen alle verwachtingen. In totaal ontdekten de tellers 1083 nesten, een toename van 17,5 procent ten opzichte van 1997 (tabel 1).

Toch was het niet overal koek en ei en verdwenen er zo hier en daar toch weer nesten. Bewoners van een pand in Naarden vonden dat zij zoveel overlast ondervonden van de huiszwaluwen, dat zij de vier plekken, waar de nesten zaten ingaasden. Ditzelfde gebeurde ook in Huizen bij de rand van het Gooimeer met de portieken van flats. Het donkergeel verven van het houtwerk van een nog niet zo lang geleden gebouwde boerderij in de Eempolder leidde ertoe dat daar nog maar door één paar werd genesteld. Vorig jaar zaten daar vier nesten. Een van de andere boerderijen daar kwam uitgebreid in

Huiszwaluw

het nieuws door het grote aantal nesten en de overlast die de huiszwaluwen veroorzaakten. Na een uitzending van VARA's Vroege Vogels verschenen achtereenvolgens het Hart van Nederland van SBS 6 en het Jeugdjournaal, dat de reportage gelijk maar in het 'echte' journaal van 18.00 stopte. De Gooi en Eemlander besteedde eveneens aandacht aan de problematiek.

Op het aanbod om te helpen schoonmaken -er lagen hoopjes mest en de ramen zaten onder- en plankjes onder de nesten aan te brengen werd niet serieus gereageerd. Na het broedseizoen stak de eigenaar de nesten af, "want er moest geschilderd worden". Naar verwachting zal dat in een kleur gebeuren die de zwaluwen afstoot. De nesten aan de stallen worden wel getolereerd.

In Vreeland leidde de verandering van bewoners van huizen met nesten tot schoonmaakacties en konden de zwaluwen er niet meer nestelen. Inventief als zij zijn zagen de huis-

zwaluwen toch kans om nieuwe locaties te ontdekken.

Tabel 1 Aantal huiszwaluwen per gemeente in 1998

	1998	1997
Muiden/Muiderberg	265	273
Weesp	113	76
Nigtevecht	16	19
Nederhorst den Berg	26	34
Vreeland	20	16
Loenen	20	19
Nieuwersluis	15	17
Ankeveen	34	28
's-Graveland	24	22
Kortenhoef	66	60
Loosdrecht	69	21
Hiilversum	6	2
Hollandsche Rading	3	1
Naarden	118	94
Huizen	74	72
Blaricum	14	5
Eemnes	132	114
Eembrugge	17	10
Eemdijk	55	39

Broedplaatsen

Van de negentien gemeenten die zijn onderzocht, waren er vier waarin de stand vooruitging en vier met een daling van het aantal broedparen. Gelukkig is het aantal broedparen dat daar verdween niet groot. Het ging in totaal om 21 broedparen. De opvallendste stijging deed zich in Weesp voor, waar 37 broedparen meer dan in 1997 verbleven. Naarden, Eemnes en Eembrugge behoorden ook tot het groepje gemeenten met meer broedparen dan in het jaar ervoor. De toename in deze gemeenten doet zich nu al een aantal jaren achtereen voor.

In Loosdrecht ligt de zaak wat anders, want daar hielden zich in 1996 44 paren op, in 1997 21 paren en dit jaar 69. In de Eempolders vestigde zich een paartje aan de gevel van een enige jaren terug gebouwde boerderij. Wanneer zich daar dezelfde ontwikkeling voordoet als bij de twee andere boerderijen met kolonies daar niet zo ver vandaan, ziet het er goed uit. Het is te hopen dat de bewoners de huiszwaluwen goed gezind zijn.

De Eempolders waren in 1998 het gebied met de meeste huiszwaluwen. Verdeeld over vier kolonies broedden daar 102 paren. Met het aan de polder grenzende Eembrugge loopt dit aantal op tot 119 paren.

Kunstnesten

In tegenstelling tot andere jaren ontbraken op de meeste tel-formulieren gegevens over kunstnesten. Hoopvol was de ontwikkeling in Eembrugge, waar tegen de kunstnesten door de huiszwaluwen zelf nog eens vijf nesten waren aan-gebouwd. In Eemdijk waren alle al jaren geleden geplaatste kunstnesten bewoond, maar in Vreeland drie nieuw aange-brachte nog niet. Een aantal kunstnesten van een woon-boerderij langs de Vecht, die daar enkele jaren geleden zijn gemonteerd, is inmiddels ver-wijderd.

Koloniegrootte

Er waren in het hele gebied twee kolonies met meer dan 50 nesten. De grootste kolonie be-vond zich in de Eempolders aan de boerderij die zo vaak in het nieuws stond. Op die plek, waar vorig jaar 43 nesten werden ge-teld, hingen er nu maar liefst 68! De kolonie in de Noordpolder beoosten Muiden blies ook dit jaar weer een stevig partijtje mee en bestond uit 60 nesten.

De kolonie in Eemdijk was goed voor 49 nesten en aan een an-dere boerderij in de Noord-polder werden nu 38 nesten geteld. De kolonie ten noord-oosten van Weesp mocht er ook weer zijn met 35 nesten. Die van de Meerkade aan de oost-rand van het Naardermeer werd bewoond door 33 paren. Het aantal kolonies met 26-50 paren bleef met vier dus gelijk aan het voorgaande jaar. Van de categorie kolonies met 2-10 nesten liep het aantal weer ver-der terug. Dit jaar bleef het to-

tale aantal hiervan op 116 ste-ken, tegen 124 in 1997. Het aantal vestigingen met één nest volgde dezelfde trend en daalde van 112 in 1997 naar 97 in dit jaar.

Medewerkers

Onderstaande personen zorgden ervoor dat ook dit jaar het hele gebied werd onderzocht: Y. Bosman, A. van Daalen, A. Driessen, N. Dwars., L.J. Dwars -van Achterbergh, W. Fokker, J. Gouw, D.A. Jonkers, W.L. Langendorff, J. Meyer, A.J. van Klaveren, N. Klippel, J. Nijhof, R. van Poelgeest, J. van der Pol, M. van der Pol, K. Pranger, J. Ram, R. Reddingius-Schreuder, H. de Rooy, S. Staps, J. Ter-louw, J. Timmer en A. Vermeule.

Vogelasiel 't Gooi werkt aan vernieuwing

Het Vogelasiel Het Gooi in Naar-den werkt aan de vernieuwing van de vogelopvang, die bijna veertig jaar geleden door de heer B.J. van Ingen thuis werd begonnen. Met een nieuwe voorzitter en een nieuwe huisstijl wil het vogelasiel de komende tijd flink aan de weg timmeren. Willem Verschoor uit Bussum is de nieuwe voorzitter van het be-stuur van de stichting Vogelasiel Het Gooi. Hij volgt ons lid Wil-lem Holthausen, de burgemees-ter van Bussum, op in deze functie. Vanwege zijn vele ver-diensten voor het vogelasiel is Holthausen door het vogelasiel benoemd tot ere-voorzitter. Ge-lijk met de bestuurswisseling heeft het bestuur van het vogel-asiel een nieuwe huisstijl geïn-troduceerd. Deze huisstijl (een vogelsilhouet voor een nest-kast) zal in alle uitingen van het vogelasiel worden doorgevoerd. Met de grotere herkenbaarheid wil het vogel-asiel ook wer-ken aan het ver-groten van het aantal donateurs. Nu zijn dit er 600 en de vogelopvang hoopt dit in de komende jaren

te kunnen opvoeren naar onge-veer 2000.

Het Vogelasiel Het Gooi krijgt jaarlijks ongeveer 2500 vogels ter verzorging aangeboden. Dit gebeurt door dierenambulan-ces, de politie en ook particulie-ren uit de wijde omgeving. On-geveer zeventig procent van de vogels kan na behandeling in het vogelasiel weer de vrije na-tuur in.

Naast vrijwilligers werken in het vogelasiel ook verstandelijk ge-handicapt en mensen die door de bureaus Alternatieve Sancties en Halt te werk worden gesteld. Dat gebeurt in de ge-bouwen van het vogelasiel aan de Burgemeester Visserlaan in Naarden.

Het vogelasiel onderhoudt nau-we banden met onze vogel-werkgroep. Onze voorzitter Rob Kole is bestuurslid en de sub-groep Communicatie geeft ad-viezen aan de stichting.

Leden van de vogelwerkgroep hebben in 1998 het Landgoed De Beek (gemeente Naarden) op broedvogels geïnventariseerd. Tevens zijn er van andere waargenomen faunistische elementen waarnemingen vastgelegd.

Marc van Houten

Broedvogelinventarisatie van het landgoed De Beek in 1998

Om een aantal leden van de vogelwerkgroep kennis van het inventariseren van broedvogels bij te brengen, moest een selectie worden gemaakt van terreinen die voor dit doel in aanmerking zouden kunnen komen. Het gebied moest aan de volgende criteria voldoen:

- ligging vrij centraal in het werkgebied van de vogelwerkgroep
- makkelijk te bereiken
- voldoende oriëntatiemogelijkheden bezitten
- niet recent volgens de territoriumkarteringsmethode geïnventariseerd (zgn. 'witgebied').

Door voldoende deelname van zowel beginnende, meer ervaren en ervaren inventariseerders(-sters) is op een positieve wijze gebruik gemaakt van ieders kunnen. Zo was er tijdens elk bezoek een gezonde mix van ervaren en minder ervaren inventariseerders. Hieronder volgt een korte weergave van het geschreven rapport: "Broedvogels van het landgoed De Beek in 1998", Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, uitgave 109.

Coördinatie lag in handen van Anco Driessen en auteur.

Gebiedsligging

Landgoed De Beek ligt oostelijk van de bebouwde kom van Naarden binnen de gemeente-

Zwarte specht Tekening: Ab Noorman

grens. De totale oppervlakte van het geïnventariseerde gebied bedraagt circa 13 hectare. Het is eigendom van en in beheer bij het Goois Natuurreservaat. Het Landgoed De Beek, met het noordelijk gelegen Reigerseiland, maakte in de negentiende eeuw deel uit van het zich uitbreidende landgoed Oud Bussum. Vanaf het begin van die eeuw werden ter weerszijden van een lange oprijlaan, thans met Oud Blaricummerweg aangeduid, parkbossen aangelegd. Deze waren al rond het midden van de vorige eeuw doorsneden met bochtige zanderijvaarten als voortzetting van de zandafgravingen rond Naarden. Het meest zuidelijke stuk is rond

1925 afgegraven, ook hier zijn kleine delen van de hoge zandgronden (met boomgroepen of bos erop) uitgespaard ter verfraaiing van het landschap. Het landgoed De Beek vormt in het landschap een vrijwel aaneengesloten, donker bos dat wordt omlijst door de graslanden van de zanderijen. Bos en water zijn hier beelddragende elementen in het landschap, waarbij de diepliggende, spiegelende waterpartijen een belangrijke, structurerende rol spelen.

Door de ontwikkeling in de tijd bezit het landgoed inmiddels een hoge mate van natuurlijkheid, ondanks dat het menselijk ingrijpen, destijds, nog evident is. Doorzichten en open ruimten zijn veelal goed bewaard gebleven.

Opzet

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het SOVON-broedvogelonderzoek (Van Dijk 1996). Tijdens de veldbezoeken zijn van de te inventariseren soorten alle territorium en nest-indicatieve waarnemingen ingetekend op veldkaarten. Deze gegevens zijn later overgezet op verzamelkaarten per soort. Deze soortkaarten zijn aan het eind van het veldseizoen geïnterpreteerd volgens bovengenoemde richtlijnen.

Tabel 1. Soorten en aantallen van broedvogels van landgoed De Beek in 1998.

Soort	Aantal territoria	Dichtheid per 10 ha
Wilde Eend	1	0,8
Buizerd	1	0,8
Waterhoen	2	1,5
Meerkoet	2	1,5
Holenduif	3 (4)	2,3
Houtduif	2 (8)	1,5
Bosuil	1	0,8
Groene Specht	1 (3)	0,8
Zwarte Specht	1	0,8
Grote Bonte Specht	6 (3)	4,6
Kleine Bonte Specht	2	1,5
Winterkoning	20 (5)	15,4
Heggemus	3	2,3
Roodborst	22 (11)	16,9
Merel	42 (13)	32,3
Zanglijster	9 (4)	6,9
Grote Lijster	2	1,5
Zwartkop	7 (2)	5,4
Fluiter	1	0,8
Tjiftjaf	9 (5)	6,9
Goudhaantje	3	2,3
Bonte Vliegenvanger	0 (1)	0
Staartmees	1 (1)	0,8
Glanskop	4 (3)	3,1
Zwarte Mees	3	2,3
Pimpelmees	22 (14)	16,9
Koolmees	19 (24)	14,6
Boomklever	15 (4)	11,5
Boomkruiper	12 (2)	9,2
Vlaamse Gaai	2 (8)	1,5
Ekster	0 (1)	0
Zwarte Kraai	4 (10)	3,1
Spreeuw	2 (1)	1,5
Vink	19 (4)	14,6
Goudvink	1	0,8
Appelvink	1	0,8
Totaal aantal territoria	244	187,5

Het landgoed is vanaf begin maart tot eind juni totaal 19 maal bezocht; 15 vroege ochtend bezoeken, 1 ochtend bezoek, 2 middagbezoeken en 1 avond bezoek. De gemiddelde inventarisatietijd per hectare bedroeg 8,2 minuten; ofwel 1,3 uur per 10 hectare. Voor de territoriumkartering van een relatief klein gebied als De Beek loopt het aantal uren uiteen van 1-2 uur per 10-30 ha. Voordeel van zo'n klein gebied is dat binnen die tijdsperiode de waarnemingskans van vogels relatief weinig verandert.

Resultaten

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de aantallen territoria.

In totaal zijn er van 34 vogelsoorten territoria vastgesteld. Het aantal territoria dat opgetekend is in 1987 (Eggenhuizen 1987) is tussen haakjes achter de aantallen van deze inventarisatie gezet.

Eén van de vastgestelde broedvogelsoorten komt voor op de Rode Lijst: de groene specht. Voor deze soort geldt dat hij een geringe tot ruime landelijke verspreiding heeft, waarvan het aantal in recente tijd duidelijk tot sterk is achteruitgegaan.

Soorten

Een aantal soorten dat als broedvogel is vastgesteld en karakteristiek is voor dit terreintype, wordt hieronder uitgelicht.

Zwarte specht: Deze indicator van volgroeid bos kwam er met één territorium uit. Op 10 april werd een bewoonde nestholte gevonden.

Grote bonte specht: Van deze hollenbroeder, die zowel in loof- als naaldbomen broedt, maar veelal een voorkeur heeft voor loofbomen, werden zes territoria vastgesteld, wat een verdubbeling betekent ten opzichte van 1987.

Kleine bonte specht: Deze liefhebber van broeden en voedsel zoeken in vrijwel uitsluitend loofbomen werd met twee territoria aangetroffen.

Fluiter: Deze liefhebber van hoge loofboomkruinen, van on-

der meer beuk, eik en ijle struiklagen had één territorium in het onderzochte gebied.

Bonte vliegenvanger: Hoewel deze soort een liefhebber van oude loofbossen is, komt hij in het onderzoeksgebied niet meer voor. Mogelijk speelt het hoge aantal territoria van kool- en pimpelmezen hier een rol in.

Boomklever: Een soort met een voorkeur voor rijker, oud loofbos. Ten opzichte van 11 jaar geleden gaat het deze vogel voor de wind, vier territoria toen tegenover 15 territoria nu.

Appelvink: Bijzonder leuk is het territorium van deze soort te noemen. Broedvogel van bossen met opgaande loofbomen hoger dan 10 meter.

Goudvink: Deze liefhebber van de wat hogere struiken werd met één territorium in het hart van het gebied gelokaliseerd.

Concluderend kunnen we over het landgoed De Beek spreken van een gemiddeld goed ontwikkeld bostype. Dit gezien de kenmerkende broedvogelsamenstelling en de bijbehorende indicatiewaarden voor veeleisendheid.

Om in de toekomst te bepalen of dode bomen vervangen dienen te worden zal zeker meegevoerd moeten worden dat ze behouden dienen te blijven voor de waargenomen vleermuizen en hollenbroedende vogels.

Dank

Een woord van dank is voor de mensen welke aan deze inventarisatie hebben meegevoerd: R. van Dijk, F. During, J. Domhof, A. & C. Driessen, M. van Houten, D.A. Jonkers, N.A. Klippel, B. van Poelgeest, G. Proost, P. Spoorenberg, R. van Veen, J. van Velsen, P. Vos, H. Weenen en H. Welch.

De eerste excursie van het nieuwe jaar ging langs de Ankeveense Plassen. Omdat het winterweer meezat, werd het een tocht met mooie waarnemingen voor de liefhebber.

Ricardo van Dijk

De eerste excursie van 1999

Op zaterdag 9 januari vond er in de Ankeveense plassen een excursie plaats onder leiding van Fred van Klaveren, Yolande Bosman en Guus van der Poel. Het was de eerste excursie van 1999 en deze excursie heeft gezorgd voor een prima start van een nieuw vogeljaar. Het weer was namelijk uitstekend om mooie waarnemingen te doen. Enkele graden boven nul, weinig wind en een heerlijk zonnetje maakten het tot een heerlijke ochtend. Een bijkomend voordeel was dat er door de zachte winter geen ijs in de Ankeveense Plassen lag, waardoor er ook veel watervogels te zien waren. De excursie startte om 8.30 uur bij de R.K. kerk te Ankeveen, vanwaar we naar het Bergse Pad liepen met een groep van ongeveer 25 deelnemers. Omdat we in het natuurgebied aankwamen, wees Fred van Klaveren ons op de vogels die je in de tuinen van de bebouwing kan aantreffen. Zo zagen we bijvoorbeeld al een grote bonte specht in het dorp. Aan het begin van het Bergse Pad konden we al de eerste grote zaagbek zien wegvliegen. We zouden er die ochtend nog veel meer gaan zien. Het waren vooral de watervogels die goed zichtbaar waren. Kuifeenden, brilduikers en enkele nonnetjes (vrouwjes) lieten zich in zeer mooi zonlicht bewonderen. Vooral het mannetje brilduiker heeft in het volle zonlicht een prachtige groene glans op z'n hoofd.

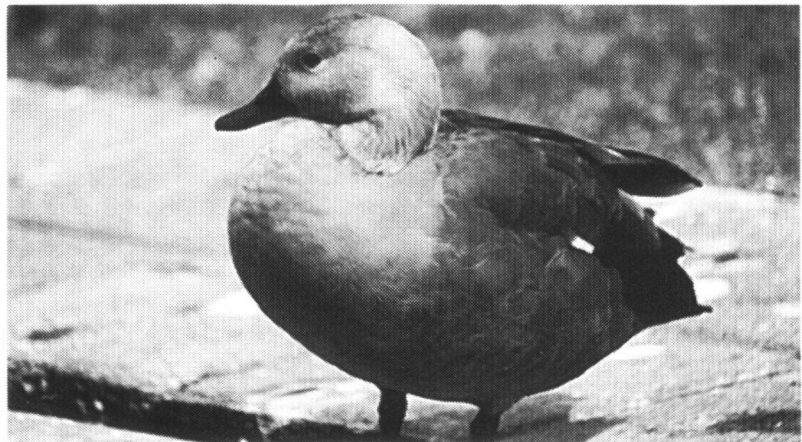
Enkele zangvogels verraadden hun aanwezigheid door hun roep (o.a. sijsjes en matkop). Een enkele winterkoning liet zelfs een voorzichtige zang horen.

Casarca

Aangekomen aan het einde van het Bergse Pad, pauzeerden we aan de rand van de Spiegelplas. De fanatieke vogelaar blijft dan natuurlijk met een boterham in de hand door de telescoop turen. Zo kwam het tot een leuke waarneming: een paartje casarca's. Deze verwilderde exoot uit Zuidoost-Europa, is in Nederland relatief schaars. Het ging verder langs het onverharde pad achter de Kromme Goog. Daar waren het vooral de zangvogels die voor de leuke waarnemingen zorgden. In enkele elzenbomen vlogen vlak bij elkaar zowel het goudhaantje, als het vuurgoudhaantje. Een uitgelezen kans om nu eens

goed de verschillen te leren kennen.

Fred probeerde nog om goudvinken te lokken met zijn goudvinken-fluitimitatie, maar ze bleven helaas op grote afstand. Voor zangvogels was het trouwens nog een riskante omgeving, omdat een sperwer zijn aanwezigheid met geroep liet merken. Vervolgens ging het verder naar de Dammerkade. Het weer van de afgelopen weken had het pad in een spekgladde, modderige massa veranderd. Dit betekende dat het laatste deel van de excursie met veel geglibber werd afgelegd. Vlak voor het einde van de excursie zagen we nog twee mannetjes nonnetjes met hun zwart-witte kleed prachtig in het zonlicht. Uiteindelijk werd het een zeer geslaagde excursie, waarbij het weer ervoor zorgde dat het vogels kijken een waar genot werd.

Casarca

Foto: Ricardo van Dijk

Hoeveel ganzen en zwanen zitten er in de winter in ons werkgebied en waar zitten ze het liefst? De subgroep Avifauna zoekt enthousiaste tellers om deze dringende vragen te kunnen beantwoorden.

F.H. van de Weijer

Tellingen komen bescherming ganzen en zwanen ten goede

Het tellen van ganzen en zwanen in het winterhalfjaar binnen het werkgebied van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken berust op een lange traditie. Deelname aan deze landelijke en internationale tellingen werd voor het VWG-gebied gecoördineerd door B. Dwars-van Achterbergh en J. Gouw. Inmiddels sturen de tellers hun gegevens rechtstreeks naar SOVON Vogelonderzoek Nederland. Hiervandaan vindt terugkoppeling van gegevens plaats. Niet alle gebieden worden geteld. Daarom is uitbreiding van het aantal tellers dringend noodzakelijk.

Deze ganzen en zwanentellingen betreffen niet de jaarlijkse inventarisatie van knobbelzwanen in het voorjaar, maar maandelijkse tellingen van september tot en met maart. In principe wordt geteld op zaterdag die het dichtst bij de 15de van de maand is; met uitwijkmogelijkheid voor vrijdag ervoor tot en met maandag er na. In principe worden pleisterende ganzen en zwanen in polder- en watergebieden overdag geteld. Overvliegende exemplaren worden niet geteld. Ook wordt er niet geteld bij slaapplekken. Om inzicht te krijgen in de aantallen overwinterende ganzen en zwanen en waar zij verblijven is het belangrijk dat alle indivi-

duele pleisterplaatsen worden geteld. Vaste tellers gaan naar afgesproken onderzoeksgebieden. SOVON Vogelonderzoek Nederland verstuurt maandelijks de formulieren, retourenveloppe en een nieuwsbrief. De tellers krijgen ook een jaarverslag.

Jacht

De oproep om te tellen vindt niet zomaar plaats. Op dit moment is in Nederland veel aan de hand rond ganzen en zwanen. Groepen grasetende watervogels veroorzaken schade in de landbouw. Daarom wordt op een aantal soorten geschoten. Daarnaast keert het jachtfonds een jaarlijks in grootte toenemend schadebedrag uit. De overheid realiseert zich steeds meer het belang van Nederland als overwinteringsgebied voor de verschillende ganzen- en zwanensoorten. Kritiek uit de bevolking en voornamelijk de rol van natuurbeschermingsorganisaties leiden tot discussies over het gevoerde beleid. Er ontstaan ideeën over schadepreventie, verjaging, gedoogzones en gedoogvergoedingen. Ganzen en zwanen horen er tegenwoordig bij als natuurwaarde van het agrarisch landschap.

De schadeproblematiek rond knobbelzwanen leidde tot comotie in de provincie Noord-Hol-

land. In 1997 besloot deze provincie opnieuw vergunningen af te geven voor het schieten van knobbelzwanen. Eerder had de provincie Noord-Holland aangekondigd een ander faunabeleid te gaan voeren. Protesten tegen deze afgifte van afschotvergunningen, leidden mede tot een opdracht tot nader onderzoek door de provincies Noord- en Zuid-Holland. Daarvoor wordt in Noord-Holland gedurende twee jaar niet op knobbelzwanen geschoten. Om het nieuwe faunabeleid wel op gang te krijgen, heeft een aantal vogelbeschermers uit Noord-Holland het initiatief genomen om tellingen te organiseren. Dit om een overzicht te krijgen waar de groepen knobbelzwanen zitten en waar de meeste overlast wordt veroorzaakt. Daarbij wordt bovendien gekeken naar andere aanwezige groepen grasetende watervogels. Vanzelfsprekend zoeken de initiatiefnemers aansluiting bij de bestaande ganzen- en zwanentellingen. In aanvulling daarop wordt de tellers gevraagd om extra bezoeken te brengen aan hun gebieden in april en mei.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met:
F.H. van de Weijer,
Eemhof 15, 3755 JA Eemnes.
Tel.: 035 5311207 ('s avonds).

Een kijkje bij de twee jeugdcursusgroepen

We willen u graag op de hoogte houden hoe het met onze jeugdcursussen gaat en wat we allemaal ondernemen. We hebben voor beide groepen een programma gemaakt dat bijna hetzelfde is, maar dat op een verschillend niveau en door andere leiders wordt uitgevoerd. We gebruiken hierbij dia's, video, tekeningen en platen. De kinderen maken bijvoorbeeld een halve vogeltekening af, met gebruikmaking van vogelboeken en dergelijke. Het worden dan prachtige, soms vreemde vogels. Of ze beplakken een blote getekende eend met echte veren en dan in lagen, zoals de eend ze draagt. Na afloop kun je kussens vullen! Braakballen uitpluizen en de botjes en schedeltjes soort bij soort bij elkaar zoeken. Soms komt een gast iets vertellen over vogelbescherming: wat kunnen wij doen of moeten we laten. Een fietsexcursie naar de Hilversumse Meent. Daar aangekomen de groep in tweeën splits. De ene helft naar de vo-

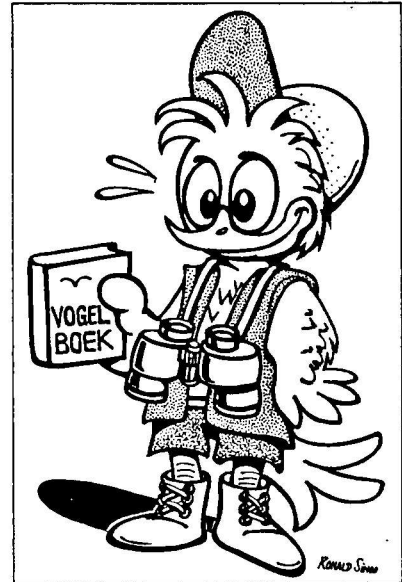
Koolmezen Tekening: Kees Mostert

gelhut, de andere helft naar de kijkwand. Daar staat wel iemand met een telescoop, waar ze door mogen kijken (de kijkgaten zitten te hoog voor de kinderen, mag er een lager gat bij?). Vogels tekenen in het veld, zoals alleen Ronald dat kan. Maar nu krijgt hij concurrentie van de jeugd.

Vogels in de winter, wat geven we ze te eten en te drinken, hoe doen we dat en hoe maken we dat. Een kookles dus!

Veel wandelen over de landgoederen en we zien soms spannende dingen gebeuren: sperwerjacht op een spreeuw - sperwer pakt spreeuw - sperwer schrikt van de groep, laat spreeuw los. Spreeuw gaat er als een speer vandoor. Een avontuur!!

Bij slecht weer tekenen en plakken voor de eigen map. We hebben veel vogeltijdschriften en platen voorhanden gelukkig. Al doende leren ze goed kijken. En we praten en stellen vragen. De antwoorden komen, er wordt goed nagedacht. Af en toe een spelletje of raadseltjes, als het maar over vogels gaat. U hoort nog van ons.

Tekening: Ronald Sinoo

DE FIETSTOCHT

Toen alle kinderen er waren, begonnen we. De eerste vogels die we zagen waren de reigers (onderweg). Toen we aankwamen splitste we in twee. Een groep had een visarend gezien (roofvogel). De andere groep had vier baardmannetjes gezien (meesachtige). Toen stapten we weer op. Verder werd het een dag om van te genieten.

Rose Willemze.

DIT IS EEN WAAR GEBEURD VERHAAL

Ineens vlogen er allemaal duiven en spreeuwen op uit het weiland bij het bezoekerscentrum 's Graveland. Het was op zaterdag 7 november om ongeveer half twaalf. De kinderen van de vogelwerkgroep en ik dachten: Hé, een roofvogel. En inderdaad, het was een sperwer. Hij had een spreeuw gepakt met z'n klauwen en

vloog in onze richting. Toen hij ons zag, liet hij de spreeuw los en vloog weg, met de spreeuw schreeuwend achter zich aan. Ik denk dat de spreeuw zei: Maak niet de hele tijd mijn veren in de war!

Groetjes van Martijn Versteeg (9 jaar).

Het Gooi, dat in het centrum van ons land en aan de noordostrand van de randstad ligt, heeft in deze eeuw voor wat betreft de natuur zwaar onder druk gelegen en al veel moeten inleveren. De botanist Willem Colaris heeft in zijn proefschrift de kansen voor een duurzaam behoud naar voren gebracht.

Jaap Taapken

Toekomst van natuur in 't Gooi wetenschappelijk onderzocht

De aanleiding voor het onderzoek van Willem Colaris was in 1971 de opdracht van het toenmalig gewest Gooiland aan het Instituut voor Systematische Plantkunde van de Universiteit Utrecht, voor het uitvoeren van een milieukundig onderzoek van het Gooi. In 1974 verschenen over het uitgevoerde onderzoek een basisrapport en een beleidsrapport. Het onderzoek werd, met nadruk op vegetatie, op eigen titel in de vrije tijd en met wisselende intensiteit in de loop der jaren door Colaris voortgezet.

Het doel van het onderzoek is om te onderzoeken welke kansen bestaan voor een duurzaam behoud van de natuur in het Gooi. Het onderzoeksgebied beperkte zich tot het landelijke gebied van de Gooise zandgronden.

Natuur in de volle breedte, biotisch en abiotisch, komt aan bod in de hoofdstukken 2 tot en met 5, in de daarop volgende hoofdstukken ligt de nadruk op de vegetatie. Literatuuronderzoek is verricht naar de samenstelling van de oorspronkelijke vegetatie en naar de vegetatie in de periode 1930-1970.

Voor de samenstelling van de tekst van dit onderzoek zijn tekstbijdragen aangeleverd voor een aantal onderdelen van de hoofdstukken 4, Botanische di-

versiteit, en 5, Zoölogische diversiteit, waarvan de eigen kennis van de auteur onvoldoende was. Over de fauna werden bijdragen geleverd door G.J. Brandjes (dagvlinders), J.C. van der Eijk en E. Lam (Zweefvliegen), Dick A. Jonkers (vogels), K. Kapteyn (zoogdieren) en E. Lam (loopkevers).

Uit het herhalingsonderzoek komt naar voren dat de vergrassing en 'verbraming' slechts incidenteel in de berken-eikenbossen voorkomen. De bossen (productiebossen) waren en zijn arm aan terrestrische korstmossen en de bedekking hiervan is laag.

Naast karakteristieke ecotopen heeft het Gooi ook bijzondere ecotopen. In hoofdstuk 16 zijn een aantal van die bijzondere ecotopen beschreven. In hoofdstuk 17 zijn drie visies op natuurbeheer uitgewerkt. Bij het opstellen van de inrichtingschets van De Zuid (waarbij Smithuyserbos, Dassebos, Hengstenberg en Bosberg) is hiervan gebruik gemaakt.

De slotconclusie luidt dat de kansen voor duurzaam behoud van de natuur van het Gooi groot zijn. Dat de vogelbevolking voor een belangrijk gedeelte op de onderzochte flora is aangewezen spreekt wel voor zichzelf. Tenslotte zijn enkele aanbevelingen gegeven

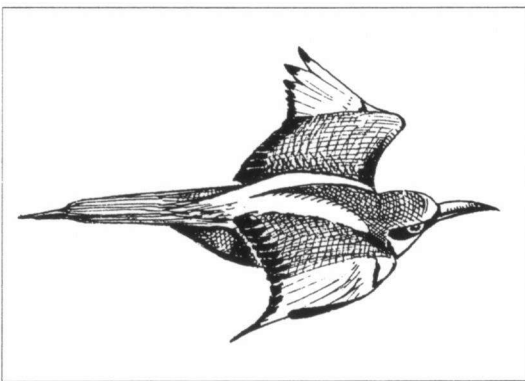
voor de natuurbeherende instanties.

Samenvattend kan men stellen dat in het boek wordt ingegaan op de natuur- en milieu-problematiek, de rol van de mens, het voorkomen van hogere en lagere flora- en faunagroepen en de ontwikkeling van de vegetatie vanaf de voorlaatste ijstijd via de actuele vegetatie naar de potentiële natuurlijke vegetatie. Ook is aandacht besteed aan de plantengemeenschappen van de aangrenzende regio's zoals het Vechtplassengebied en de Eempolders en de effecten van de atmosferische depositie op stuifzanden, heiden en berken-eikenbossen. De vegetatie van een zevental bijzondere ecotopen, zoals Laegieskamp, kalkterreintje Crailo en de engen zijn beschreven. Het boek is van toepassing bij vragen over biodiversiteit, plantengemeenschappen, landschapsecologie en natuurbeheer.

Willem J.J. Colaris: Natuur van het Gooi. Kansen voor duurzaam behoud. 420 bladzijden, 44 figuren, 77 tabellen, (1998). Backhuys Publishers, Leiden. ISBN 90 73348 94 3. Engelstalige samenvatting. Prijs fl. 98,-, verkrijgbaar bij de boekhandel of bij de uitgever Backhuys Publishers, Postbus 321, 2300 AH Leiden, die daarbij verzend- en administratiekosten rekent. Dit boek is in ongewijzigde vorm ook verschenen als proefschrift.

Excursie naar de Bosporus

In navolging van de gezamenlijke vogeltrek-excursie naar Zweden organiseren enkele leden van onze vogelwerkgroep dit najaar een excursie naar de Bosporus in Istanbul - Turkije. Deze excursie zal plaatsvinden van 17 tot en met 24 september 1999. De vliegreis en het hotel zijn reeds gereserveerd. Meest van tijd zullen we een bezoek brengen aan de Camlicaberg, net buiten Istanbul. Daar bij het theehuis kunnen de meeste vogels worden waargenomen, als zij vanuit Europa over de Bosporus

Bijeneter

Tekening: Ronald Sinoo

bastaardarend, keizerarend, slangenarend, valse gier, aasgier, arendbuizerd en de balkansperwer; maar ook de bijeneter, zwarte- en witte ooievaars, alpengierzwaluw, pijlstormvogels en vele andere vogelsoorten.

Indien uw interesse gewekt is kunt u nadere informatie verkrijgen bij

Engbert van Oort, telefoon 0294-234330. Eind februari, begin maart organiseren wij een voorlichtingsavond.

heen trekken op weg naar hun winterverblijven.

Wat kunnen we zoal verwachten: de schreeuwend,

Tsip is niet meer

Het ochtendgezang van Tsip, de zanglijster uit Korhaan nr. 1, 1998, pag. 12, is verstomd. Tsip is niet meer. Hij schrok zo van het plotseling verschijnen van mijn hand, dat hij zich te pletter vloog tegen de ruit van de volière. Nekje gebroken. Zanglijsters zijn echte zenuwlijders. Daar weten ringers van mee te praten. Als ik "kom kom Tsip" riep, kwam hij meteen bij me. "In het potje" begreep hij ook. Dat betekende: meelwormen! Zijn laatste merkwaardig gedrag wekte mijn "tsip tsip"-roep op. In een heel hoog tempo begon hij zijn vleugels, staartveren en borstveren te poetsen. Net een versnelde film. Eén keer vloog hij me aan en verwondde me vlak onder mijn oog. Een kreet mijnerzijds, die verkeerd begrepen werd. Geen "centrifuge-gezang" meer. Ik zal hem missen. In een krant stond dat in Londen zangvogels geen partner meer krijgen omdat ze verkeersgeluiden produceren. Tsip kon zich met zijn wasmachine-geluiden bij zijn Engelse soortgenoten aansluiten.

CARLA HOLZENSPIES

Oproep: Help mee aan het Archief

Het archief is het geheugen van onze Vogelwerkgroep. Alle gegevens en rapporten worden erin bewaard. Formulieren met gegevens en rapporten worden per gebied in een hangmappensysteem opgeborgen en bewaard. Daarnaast is er een database genaamd "Vidas" met de namen en meest essentiële gegevens van alle bewaarde documenten. Om dit systeem up-to-date te houden hebben we twee verzoeken:

1. Willen degenen die rapporten uit het systeem hebben geleend en nog in hun bezit

hebben, deze rapporten s.v.p. z.s.m. terugbezorgen.

2. Het database systeem wordt op dit moment beheerd door Anco Driessen. Om het systeem breder toegankelijk en gebruikersvriendelijker te maken, hebben we behoefte aan één of twee vrijwilligers die daarbij willen assisteren. Bezit van een PC is vereist, kennis van database programma's gewenst, maar niet essentieel.

Het Avifauna Coördinatie Team
Guus Proost, Anco Driessen & Hugo Weenen

Verslag Avifaunavergadering op 9 januari 1999

Op de eerste VWG vergadering van 1999 werd het uitwisselen van de beste wensen gecombineerd met het verorberen van een exquisite appeltaart van de hand van Joke van Velsen: een uitstekend begin.

Ganzen

Frank van de Weijer gaat dit coördineren. Belangrijkste doel om de coördinatie weer binnen de vogelwerkgroep te brengen, is om beschikking te hebben over de telgegevens.

Weidevogelbescherming

Door Landschapsbeheer Utrecht zal een cursus worden gegeven, voorbereidingen voor het nieuwe seizoen zijn in volle gang.

Roofvogelwerkgroep

Er zijn veel reacties gekomen op de oproep in De Korhaan. In verband daarmee worden wat meer ervaren inventaristoren gevraagd om assistentie bij het op weg helpen van nieuwe inventaristoren, waarvoor men zich kan opgeven bij Hanneke Sevink (tel. 5421019).

Steltloperellingen

Om een goede bijdrage te kunnen leveren zijn meer gegevens nodig over het gebied Hilversumse Meent. Degenen die hier aan bij kunnen dragen worden verzocht contact op te nemen met Piet Spoorenberg (tel. 5424686).

Nijlganzen

De oproep in de vorige Korhaan heeft de interesse gewekt van een journalist van de Gooi en Eemlander, hetgeen geresulteerd heeft in een artikel over de

nijlgans in deze krant. Oproep om meer gegevens in dit krantenartikel heeft tot nu toe twee reacties opgeleverd. Rob Kole coördineert het verzamelen van de gegevens over de Nijlgans (tel. 033-2999345).

Inventarisaties 1998

Verslag van De Beek is af, het is een heel mooi verslag geworden. Interessantste broedvogelsoorten: kleine bonte specht (2x), zwarte specht, (1x), groene specht (1x), appelvink (1x) en bosuil (1x). De verslagen van de Hoorneboegse Heide en Stichtse Brug West zijn in voorbereiding.

Inventarisaties 1999

De volgende gebieden zijn geselecteerd voor broedvogelinventarisaties in 1999:

- Het reservaat in de Eempolder-Noord
- De vestingwerken rond de Naarden Vesting

Degenen die mee willen doen als coördinator of inventarisor kunnen zich opgeven bij Anco

Driesen (035-5257000) of Hugo Weenen (035-5241123). De informatie- en coördinatieavond voor deze inventarisaties is gepland op 3 maart, 's avonds om 20.00 in Eemeroord.

Inventarisatie cursus

Dit jaar wordt opnieuw een broedvogel-inventarisatie cursus gegeven, bestaande uit twee avondbijeenkomsten (6 en 20 april om 20.00u in Eemeroord), en een inventarisatie in een bosgebied in het weekend van 10/11 april. Geïnteresseerden kunnen zich opgeven bij Guus Proost (tel. 035-5251661).

SOVON-Atlasproject

Toine Morel gaf een boeiende presentatie over het lopende SOVON-Atlasproject. Er waren in ons werkgebied nog enkele gebieden die moeten worden geïnventariseerd, waarvoor een aantal mensen zich ter plaatse opgaf. Er is nu nog één gebied te vergeven.

HUGO WEENEN

Nijlganzen met jongen

Foto: Riccardo van Dijk

PROGRAMMA

Woensdag 3 maart: Informatieavond Broedvogelinventarisaties 1999.
Aanvang 20.00 uur in Eemeroord.

Zaterdag 13 maart: Wandelexcursie IJmeerkust te Muiden o.l.v. Ricardo van Dijk en Bertus van de Brink. Dit is een flinke ochtendwandeling. Stevige wandelschoenen en/of laarzen zijn nodig. Eten en drinken meenemen. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Zaterdag 20 maart: De Noord-Hollandse weidevogeldag in de Lindeboomzaal, Raadhuisstraat 57, Koog a/d Zaan. Zaal open 9.30 uur, aanvang 10.00 uur, sluiting 15.00 uur. De toegang is gratis.

Donderdag 25 maart: Algemene ledenvergadering.

Het programma na de pauze zal verzorgd worden door Paul Keuning met een lezing over 'Vogels van Nieuw Zeeland'. Paul Keuning is lid van onze VWG en heeft vorig jaar een reis gemaakt naar Nieuw Zeeland. Zowel het gedeeltelijk subarctische Zuidereiland als het bijna subtropische Noordereiland werden bezocht. Onze gevederde tegenvoeters komen in beeld. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 28 maart: Ochtend-fietsexcursie Eempolders o.l.v. Piet Spoorenberg en Roel Zijlstra. Vertrek om 7.00 uur vanaf het parkeerterrein van het Gemeentehuis aan de Laarderweg in Eemnes.

Maandag 5 april:(2e Paasdag) Dag van Staatsbosbeheer rondom kasteel Groeneveld. Mensen met telescopen zijn welkom die dag. Opgeven bij Joke van Velsen.

Dinsdag 6 april: Broedvogelinventarisatiecursus: Introductie en theorie. Info: Guus Proost, tel. 035-5251661. Aanvang 20.00 uur in Eemeroord.

Zaterdag 10 april: Wandelexcursie Holten/Nijverdal o.l.v. Dick Jonkers. Deze excursie, die vrijwel de gehele dag zal duren, voert ons over heidevelden waar o.a. korhoenders te zien zullen zijn. Het is een flinke wandeling. Goede wandelschoenen aanbevolen en eten en drinken meenemen. Vertrek om 4.00 uur in de ochtend vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Zaterdag 10 april of Zondag 11 april: Broedvogelinventarisatiecursus: proefinventarisatie. Info Guus Proost.

Zondag 11 april: Vroege Vogelwandeling kasteel Groeneveld o.l.v. Piet Spoorenberg, Dick Jonkers, Fred van Klaveren, Yolande Bosman, Adrie Vermeule, Jan Terlouw, Rietje Veltkamp en Bertus van de Brink. Dit betreft een openbare excursie. Vertrek vanaf kasteel Groeneveld in Baarn om 5.30 uur en niet om 6.00 uur zoals in de vorige Korhaan stond.

Dinsdag 20 april: Broedvogelinventarisatiecursus: Uitwerken van de gegevens van de proefinventarisatie van 10/11 april.
Aanvang 20.00 uur in Eemeroord.

Donderdag 22 april: Lezing door de heer S. Bijlsma over 'Gieren in Spanje'.

Simon Bijlsma is bioloog met speciale kundigheid op het gebied van de ecologie. Verder is hij freelance natuurfotograaf. Hij heeft enige tijd in Spanje gewoond. Met name zullen de aasgier, monniksgier en valse gier getoond worden. Vergelijkendewijs zal een uitstapje naar Afrika worden gemaakt. Daar neemt de oorgier de niche van de monniksgier in. Behalve gieren komen ook enkele andere vogels van de Extramadura aan de orde. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

23, 24 en 25 april: Voorjaarsweekend Lauwersmeer.

Dit is een kampeerweekend. Er wordt gebruik gemaakt van de accommodatie van camping Lauwerszee, Hoofdstraat 49 te Veldhuizen, tel. 0595-401657. Wanneer u niet beschikt over een tent of caravan is de beperkte mogelijkheid aanwezig te logeren in de kampeerboerderij (40 personen). Geef u zo snel mogelijk op bij Joke van Velsen met vermelding van uw naam, adres, postcode, woonplaats en telefoonnummer en of u gebruik maakt van eigen tent/caravan of kampeerboerderij. Het weekend begint op vrijdag 23 april om 10.00 uur en duurt tot en met zondag 25 april. Fietsen worden voor u gehuurd en voor eten en drinken wordt gezorgd. Kosten ad f 125,- p.p. (ongeacht of u gebruik maakt van eigen tent, caravan of kampeerboerderij) vóór 1 februari 1999 overmaken op postrekening nr. 2529179 tnv penningmeester VWG Het Gooi e.o. te Weesp onder vermelding van 'voorjaarsweekend'.

Donderdag 20 mei: Avond wandel-/vaarexcursie Naardermeer o.l.v. Johan van Galen Last.

Aan deze excursie kunnen maximaal 30 personen deelnemen, daarom moet u zich van te voren schriftelijk opgeven bij Joke van Velsen. De kosten bedragen f 15,- p.p. Vertrek om 19.00 uur vanaf het einde van de Verlengde Fortlaan te Naarden.

Zondag 30 mei: Wandelexcursie Oppad-Kromme Rade.

Vertrek om 5.00 uur vanaf de Emmaweg/Zuidereind te 's-Graveland.

Zaterdag 19 juni: Middag-, avond-, nachtwandelexcursie naar het Bargerveen/Emmercompascuum (Dr.) o.l.v. Adrie Vermeule, Nico Dwars en Dick Jonkers. De nachtexcursie is o.l.v. boswachter Jans de Vries van Staatsbosbeheer.

In het Bargerveen, eigendom van Staatsbosbeheer, worden o.a. grauwe klauwier, ransuil en nachtzwaluw waargenomen. Stevige wandelschoenen aanbevolen. Eten en drinken meenemen. Het is de bedoeling dat we 's avonds ergens gaan eten (op eigen kosten uiteraard). Maximaal aantal deelnemers is 20 (dus geen 25!), daarom schriftelijk opgeven bij Joke van Velsen verplicht. De kosten bedragen f 5,- p.p. Vertrek om 13.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. U bent naar verwachting om ca. 2.00 uur 's nachts weer thuis.

1, 2 en 3 oktober: Najaarsweekend Schiermonnikoog. Aanmelden en vragen bij Joke.

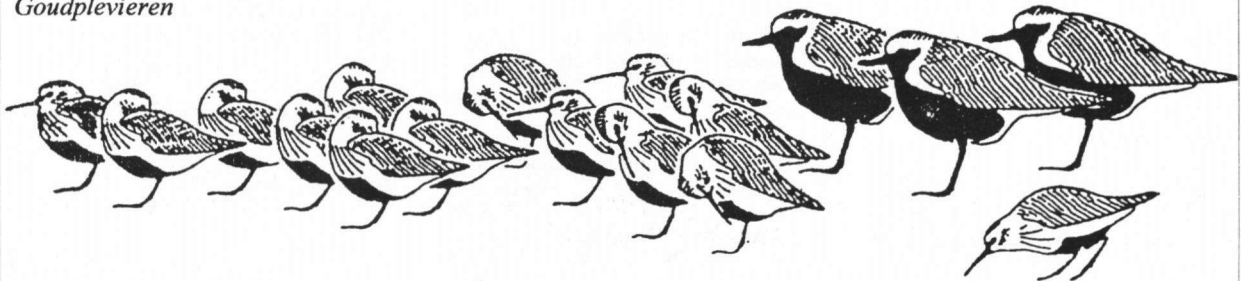
Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie binnen ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan). Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden.

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Goudplevieren

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 23 no 4, december 1998.

Boomblad, IBN-DLO, jrg 10 no 6, december 1998: Knobbelzwanen: elegante lastpakken - Stormvogels graadmeter voor Zuidpoolmilieu.

De Dompfoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 32 no 4, december 1998: De zanglijster - Eenden in de winter.

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 20 no 5, 1998: Invasie van pestvogels in Nederland in 1995/96 in (inter)nationaal perspectief - Flight identification of Cory's and Scopoli's shearwaters - Hybrids of black kite and common buzzard in Italy in 1996.

Ficedula, Tijdschrift van Twentse WVG, jrg 27 no 4, december 1998.

Fitis, WVG Zuid-Kennemerland, jrg 34 no 3, 1998.

Idem, jrg 34 no 4, 1998: Kleinste jagers langs de Zuid-Kennemerlandse kust - Watervogels en roofvogels 1998.

De Gierzwaluw, WVG Amsterdam, jrg 36 no 4, 1998: Honderdtwintig jaar vogels en vogelaars in het Vondelpark - De noordkant van het Amsterdamse bos.

De Graspleper, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), jrg 18 no 3, november 1998: Zwanen en ganzen in de winter 1997-1998 - De bontbekplevier als broedvogel - Bijzondere broedvogels in Noord-Holland 1998.

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 14 no 3, november 1998: Broedresultaten 1998.

Idem, bijlage jaargang 14 no 3, agenda 1998-1999.

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 22 no 4, december 1998: Groeicurven jonge ransuilen.

IJsselmeerberichten, vereniging tot behoud van het IJsselmeer, no 3, oktober 1998: Wetland IJsselmeer: vogelparadijs.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 27 no 1, januari 1999 - Vogeltrek.

Knipselkrant, Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 22, november 1998.

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 41 no 5, november 1998: De vogels van Nieuwegein - Futen in Utrecht-stad.

Limosa, orgaan van de Nederlandse Ornithologische Unie en van SOVON, jrg 71 no 3, 1998: Broedsucces en broedassociatie velduilen op Griend - Natuurbraak: kansen voor akkervogels - Reproductie strandplevieren en bontbekplevieren - Selectief jagen van haviken en buizerds.

Meerkoet, Natuur en Milieufederatie Wierhaven, no 4, 1998: De zeekoet langs de Wieringer kust.

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 49 no 4, winter 1998: Kraaiensoorten in Nederland doen het goed.

De Mourik, Vogelwerkgroep Rijk-Van-Nijmegen e.o., jrg 24 no 3, 1998.

Natuurbehoud, Vereniging Natuurmonumenten, jrg 29 no 4, november 1998.

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 22 no 9, november 1998.

Idem, jrg 22 no 10, december 1998.

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 26 no 5, december 1998.

NME Magazine, Stichting Regionaal Natuur- en Milieu-Educatie centrum voor het Gooi en omstreken.

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 25 no 4, 1998: Gastvrijheid voor knobbelzwanen.

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, jrg 29 no 3, najaar 1998.

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 73 no 4, december 1998.

De Smient, Nieuwsbrief Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, no 11, december 1998: Jacht op knobbelzwanen is dweilen met de kraan open.

SOVON Nieuws, jrg 11 no 4, december 1998: Slechtvalken terug uit diep dal.

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 16 no 87, december 1998.

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 21 no 5, november 1998.

Idem, jrg 21 no 6, december 1998.

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 51 no 6, 1998.

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 8 no 11, november 1998.

Idem, jrg 8 no 12, december 1998.

Te Velde, veldbiologische werkgroep Gelderse vallei en Eemland, november 1998: Kleine zwanen in Eempolder en Arkemheen.

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 138, december 1998.

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 46 no 5, 1998.

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, jrg 18 no 108, november/december 1998: Kwartelkoning overtuigend terug - Kraanvogel gaat westwaarts.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 11, no 5, november 1998: Voedselprobleem zwarte zee-eend - Betekenis van de Westerschelde voor vogels.

Vrienden van het Gooi, jrg 1998 no 4.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

J W VAN DEN BERG	BOEKWEITLAND 96	3764 ZN	SOEST	035	6022493
MW M C J FLINK-VAN ZANDVOORT	CORVERLAAN 1	1405 AV	BUSSUM	035	6941528
G MULDER	DISTELMEENT 38	1218 AH	HILVERSUM	035	6921113
H SCHIMMEL	HOEFBLAD 4	1273 AD	HUIZEN	035	5258448
P M UITENDAAL	BUIZERD 130	1261 SW	BLARICUM	035	5245215

Adreswijzigingen

N J DWARS	FLAMINGOHOF 1	1221 LK	HILVERSUM	035	6850627
MW L J DWARS-V ACHTERBERGH	FLAMINGOHOF 1	1221 LK	HILVERSUM	035	6850627
Y HILSTER	FELLINILAAN 212	1325 SK	ALMERE		
R KAPENGA	PAULUS POTTERSTRAAT 25	1394 EZ	NEDERHORST DEN BERG	0294	251370
R A KOLE				033	2999408

Overleden

MW T HAM-SCHRAMA	S.HOOGWERFFSTRAAT 32	1223 HW	HILVERSUM	035	6831357
J POSTMA	POTGIETERLAAN 13	1215 AH	HILVERSUM	035	6210725
MW J H SCHOLTE-POL	NW BUSSUMMERWEG 134	1272 CL	HUIZEN	035	5251305

Bedankt

G D BEKER	GRASMEENT 48	1218 AC	HILVERSUM	035	6913757
MW W E BEKER-KLEIN	GRASMEENT 48	1218 AC	HILVERSUM	035	6913757
MW E DE BRUIN	2E WITTENB.DWARSSTR 46	1018 LP	AMSTERDAM	020	6241123
G J DE GRAAUW	STARINGLAAN 9	1215 BR	HILVERSUM	035	6243614
C LINNING	'S-GRAVELANDSEWEG 39	1217 EH	HILVERSUM	035	6233975
MW A TUYNMAN	HILVERTSWEG 268	1214 JP	HILVERSUM	035	6233231
E VAN UCHELEN	POSTBUS 1580	3800 BN	AMERSFOORT	033	4563571
P E P EIJMA	LAGE KLOMPWEG 882	1383 PP	WEESP	0294	254544

VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Peter Vos

ROERDOMP

25.11.98 1 ex. gemaal Eemnes LEURS.
13.12.98 1 ex. Horndijk Loenderveenseplas. VERMEULE
11.01.99 1 ex. Wasmear Hilversum. VERMEULE

GROTE ZILVERREIGER

31.10.98 2 exx. Noordermeent Hvs, Fouragerend in grasland SINOO/PRINS
07.11.98 1 ex. Bovenmeent Hvs, leefde in onmin met blauwe reigers. FRIESWIJK
09.01.99 1 ex. Eempolders. SPOORENBERG

ZWARTE ZWAAN

27.09.98 1 ex. Surfstrand Muiderberg DOMHOF
18.12.98 1 ex. Mariahoevevweg Muiden. vdWEIJDEN/vdBRINK

TOENDRARIETGANS

09.01.99 90 exx. Noordpolder Eemnes SPOORENBERG

NIJLGANS

14.12.98 50 exx. Volkersweg Eemnes ESMEYER/vtHOOFT

CASARCA

14.12.98 1 ex.. Volkersweg Eempolder. ESMEYER/vtHOOFT

KRAKEEND

10.09.98 550 exx. Nog veel in eclipskleed. Hut Meerkade Naardermeer. SINOO

BRILDUIKER

07.12.98 1 ex. Gooimeer (Labradorstroom) DRIESSEN.
10.01.99 175 exx. Gooimeer, voor Oud Naarden VRG 'tGOOI.

NONNETJE

11.01.99 4 exx. Ankeveen Dammerkade Noordzijde. VOS

WESPENDIEF

24.08.98 1 ex. (ad.) overvliegend Libellemeent met raat tussen de poten SINOO
18.10.98 1 ex. bos langs A27 en spoorbaan. PRINS

RODE WOUW

01.12.98 1 ex. Naardermeer. V.GALEN LAST. Bron: Goois Vogelnet

ZEEAREND

08.12.98 1 ex. Gooimeer, Naarder Eng. DE JONG

BLAUWE KIEKENDIEF

29.11.98 1 ex. (M) Noordermeent. JAGER
18.12.98 1 ex. (M) Eempolder Zuid Ervensweg. DRIESSEN
03.01.99 1 ex. (M) Noordermeent. VOS

VISAREND

03.08.98 2exx. Ankeveen N.Dammerkade, samen rondvliegend en rustend. SINOO
16.08.98 1 ex. Naardermeer, hut Wijde Blik, wegvliegend met vis. SINOO
10.09.98 1 ex. Met vis op spoorwegpaal, vloog niet weg voor treinen. SINOO e.a.
26.09.98 1 ex. Eempolder Oostermeent, zittend op paal. BEFFERS
27.09.98 2 exx. Kortenhoefse Plassen. vVEEN
10.10.98 1 ex. Telpost Corversbos PRINS
18.10.98 1 ex. Bantam vVELZEN
12.12.98 1 ex. Gooimeer Oud Naarden VRG

SMELLEKEN

11.10.98 1 ex. Fouragerend Maatpolder Eemnes. JONKERS

KLEINE PLEVIER

11.08.98 3 exx. Maatpolder Eemnes. BIESHAAR

BONTBEKPLEVIER

09.08.09 2 exx. Zanderij Crailo. PRINS
21.12.98 1 ex. Ervenweg Eempolder Noord. PRINS

HOUTSNIP

23.11.98 1 ex. Stadspark 't Merk Huizen. DRIESSEN
11.12.98 1 ex. P.C. Hooftweg Hilversum PRINS
28.12.98 1 ex. Bussumerhei. Overvliegend van Aartjesberg naar Sportvallei. VOS

GROENPOOTRUITER

09.08.98 1 ex. Zanderij Crailo. PRINS
16.08.98 1 ex. Maatpolder Eemnes. BIESHAAR

BOSRUITER

11.08.98 1 ex. Maatpolder Eemnes. BIESHAAR.

GRAUWE FRANJEPOOT

26.09.98 1 ex. Eempolder LEURS

GROTE MANTELMEEUW

10.09.98 1 ex. Hut Meerkade Naardermeer, vloog vlak boven meerkoeten, probeerde telkens 1 te grijpen SINOO

REUZENSTERN

06.09.98 2 exx. Eempolder LEURS

VELDUIL

19.10.98 1 ex. 4e Kwadrant Huizen, vloog langs het strand werd verjaagd door Kraaien en meeuwen. PRINS
20 t/m 22.11.98 1 ex. Noordermeent Hilversum. Fouragerend boven nieuwe natuurgebied. vDIJK/JAGER/VOS
23.11.98 1 ex. Stadspark 't Merk Huizen. DRIESSEN

ZWARTE SPECHT

19.10.98 4 exx. 2 fouragerend in sparren bij elkaar, andere verder weg gehoord. Spanderswoud SINOO
24.10.98 2 exx. Oud Naarden JONKERS
17.12.98 2 exx. Hilverbeek DWARS

BOOMLEEUWERIK

06.12.98 1 ex. Voorland Stichtse Brug JONKERS

BOERENZWALUW

12.11.98 1 ex. Naardermeer SINOO

20.11.98 1 ex. Naardermeer. (med. Natuurmonumenten.)

OEVERPIEPER

25.11.98 1 ex. Eempolder LEURS

GROTE GELE KWIKSTAART

19.10.98 1 ex. Pier Huizen .PRINS
24.11.98 1 ex. Oud Naarden JONKERS
17.12.98 2 exx. Centrum Bussum, nabij De Vaart, vlogen telkens in het donker tussen druk verkeer door VOS

WITTE KWIKSTAART

11.12.98 1 ex. Maatpolder Eemnes. Daarna nog enkele weken mogelijk overwinterend. JONKERS

ZWARTE ROODSTAART

04.10.98 5 exx. Bouwterrein Soestdijkerstrweg Hilversum PRINS

ZWARTKOP

04.10.98 1 ex. Laapershei. PRINS
18.10.98 1 ex. Bilderdijklaan Hilversum, at van Cotoneaster spec, verbleef daar 4 dagen. PRINS

PALLAS BOSZANGER

25.11.98 1 ex. Bilderdijklaan Hilversum, niet schuw, fouragerend in berken en coniferen en op muurtjes. PRINS

TJIFTJAF

02.12.98 1 ex. Bilderdijklaan Hilversum Scandinavische ondersoort Abietinus. PRINS

FITIS

15.10.98 1 ex. Kromme Rade Ankeveen. PRINS

KLAPEKSTER

18.10.98 1 ex. Hoorneboeg, stoorde zich niet aan mensen en honden. PRINS

11.11.98 1 ex. Zuiderhei Hilversum. SINOO

VLAAMSE GAAI

07.07.98 5 exx. Libellemeent Hilversum. Fouragerend op gestrooid zaad en etend van zwarte wegmier. SINOO

KAUW

06.01.99 1 ex. Wakkerendijk Eemnes. Half albinistisch (geheel grijs) DWARS
02.11.98 1 ex. Oost-europese vorm PRINS

ZWARTE KRAAI

13.11.98 1 ex. Gele snavel en witte achtervleugels REMPE

BONTE KRAAI

12.12.98 7 exx. Eempolders DRIESSEN

RAAF

24.10.98 1 ex. In gevecht met Eksters en kraaien. Jan van der Heijdenstraat, Hilversum. DWARS

GOUDVINK

18.10.98 6 exx. Dammerkade Ankeveen JONKERS e.a.
24.10.98 5 exx. Oud Naarden JONKERS
11.01.99 8 exx. Laarderwasmeer VERMEULE

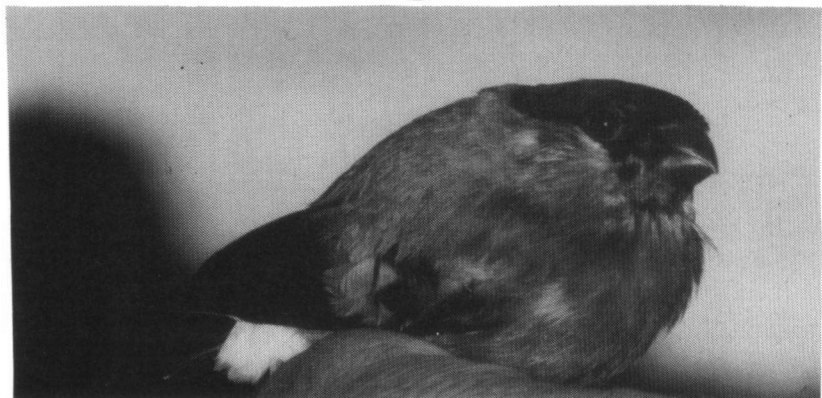
APPELVINK

17.12.98 2 exx. Gooilust. DWARS
08.01.99 1 ex. Blaricum LEURS/vPOELGEEST

RIETGORS

29.11.98 1 ex. Westerhei, nabij Erfgooiersstraat Hilversum. VOS

Een rare goudvink

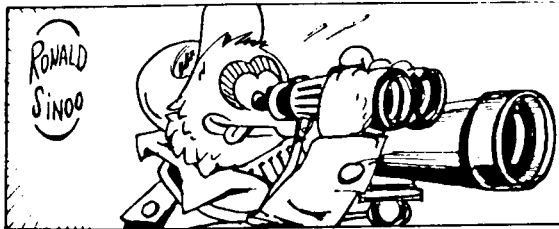

Iedereen heeft natuurlijk al gezien dat er op pagina 121 van Korhaan 32:5 iets is misgegaan met het plaatje van de goud-

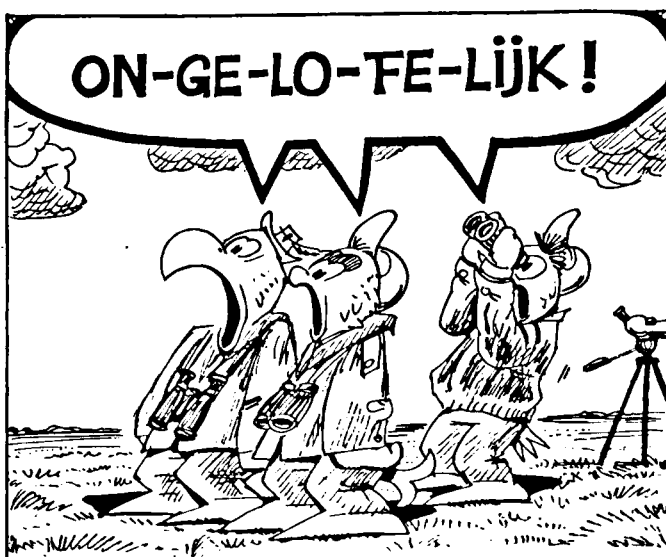
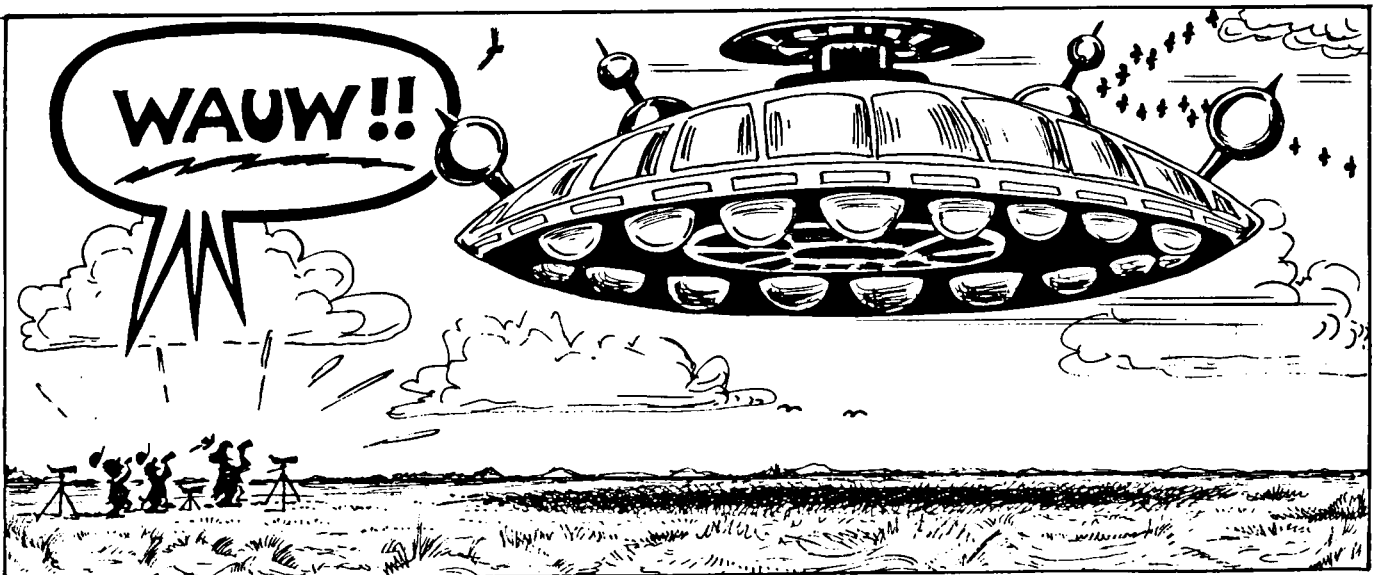
vink. Dat had dus de hierbij afgebeelde foto moeten zijn. Alleen jammer dat we hem niet in kleur kunnen afdrucken.

Index op auteur 32^e Jaargang 1998

Bie, R. de	NS onderzoekt roofvogelsterfte	32 (2) 36
Biersma, R.	Veranderingen in de vogelstand	32 (2) 51
Biersma, R.	Gierzwaluw: echte zomerzwaluw	32 (3) 72
Bieshaar, G en M. van Houten	Een witte Kievit bij de Eem	32 (2) 35
Boo, M. de	Kalkgebrek bedreigt het broedresultaat van vogels	32 (2) 45
Boo, M. de	Nederland essentieel bij doorvoer illegale vogels	32 (2) 57
Brink, B. van den	Waarnemingen in de achtertuin	32 (3) 78
Buitenhuis, D.	Herfstexcursie van Gooise vogelringers naar Texel	32 (5) 129
Driessen, A.	30 gierzwaluwkasten van 30-jarige vogelwerkgroep	32 (3) 73
Driessen, A.	Pontische meeuw in de jachthaven van Huizen	32 (4) 96
Duurland, W.	Alle excursieleiders in het zonnetje gezet	32 (1) 13
Helm, F. van der	De afvalrace van de alpenkauw	32 (2) 40
Helm, F. van der	Vogeltaal is in Europa nog steeds overal anders	32 (2) 54
Holzenspies, C.	Over kraaien, pimpelmezen, vlieermuizen en een lijst	32 (1) 12
Holzenspies, C.	In Memoriam: Paultje de Kraai	32 (2) 50
Holzenspies, C.	Swie, de gierzwaluw uit Bussum	32 (3) 72
Holzenspies, C.	Tepiet de scholekster	32 (4) 104
Holzenspies, C.	Noodlandingen in de mist	32 (5) 127
Jonkers, D.A.	Roofvogelstroperij in het Gooi	32 (1) 16
Jonkers, D.A.	Monitoring huiszwaluw in 1997	32 (1) 19
Jonkers, D.A.	Roofvogels tussen A'dam-Rijnkanaal en Bunschoten	32 (1) 23
Jonkers, D.A.	Jaarverslag subgroep natuurbescherming in 1997	32 (2) 44
Jonkers, D.A.	Nieuwe wandelroute Rondje Naardermeer geopend	32 (4) 91
Jonkers, D.A.	Nieuw voor het Gooi: kleine mantelmeeuw en zilvermeeuw	32 (4) 94
Jonkers, D.A.	Oogst van het Vogelringstation 't Gooi in eerste helft van 1998	32 (4) 97
Jonkers, D.A.	Het oeverzwaluwenjaar 1998 in het Gooi en omstreken	32 (5) 122
Jonkers, D.A. en M. Kraal-Bijkerk	De Torenvalk in Gooi en omstreken in 1997	32 (3) 67
Klippel, N.	Eempoldertellingen in 1997	32 (2) 38
Kole, R.	Werk aan de winkel voor nieuwe clubhuis in Bussum	32 (1) 11
Landman, M.	Muggenhappen tijdens fietsexcursie	32 (3) 75
Morel, T.	Nieuw atlasproject broedvogels van Sovon in 1998 van start	32 (1) 15
Nie, H. de	Spiering speelt sleutelrol voor vogelleven in het IJsselmeer	32 (3) 74
Nieuwenhuis, W.	Herinrichting van de natuur bedreigt de laatste oehoes	32 (4) 108
Ouweneel, G.L.	Met een goede gids het veld in	32 (2) 49
Piek, H.	Moerasvorming Horstermeer trekt (o.a.) kwartelkoning aan	32 (1) 17
Poel, G. van der	De huismus vogel van het jaar: reacties op een persbericht	32 (1) 8
Poel, G. van der	Hoe doet de huismus het in het Gooi en Omstreken?	32 (1) 9
Poel, G. van der	Musarme gebieden in Gooi en Vechtstreek in onderzoek	32 (3) 69
Poel, G. van der	Over huismussen, eksters en het tuinvogelonderzoek	32 (4) 100
Poel, G. van der	Het geheim van de zwarte bef van mannetje van de huismus	32 (4) 103
Poelgeest, B. van et al	Oogst van het Vogelringstation Het Gooi in tweede helft 1998	32 (5) 120
Poelgeest, B. van et al	Nestkastcontrole Drakenburgh en Nieuwenoord ruim beloond	32 (5) 126
Reijmerink, F. en A.	Excursie naar de Flevopolders blijft echt een aanrader	32 (3) 81
Schut, P.	Het Goois Vogelnet informeert over bijzondere waarnemingen	32 (4) 92
Sevink, H.	Roofvogelwerkgroep Het Gooi zoekt nieuwe medewerkers	32 (5) 125
Sival, E.	Nieuwe heemtuin in Blaricum trekt ook vele vogels aan	32 (3) 79
Spoorenberg, P.	Ransuilen in het Baarnse Bos	32 (5) 131
Steketee, M.	De mooiste plekjes voor de Europese vogeltoerist	32 (2) 43
Steketee, M.	Op reis naar de mooiste vogelplekjes in Europa	32 (3) 76
Sterk, H.	Excursie met veel historie naar de Arkemheense polder	32 (2) 56
Uylenburg, T.	Een bijzondere excursie bij de Loenderveense Plassen	32 (1) 21
Voois, prof. Dr. K.H.	Witbuikige boomklever in Huizen gesignaleerd	32 (1) 18
Vries, G.A. de	Uitdaging voor fotografen: de witte kauw van Baarn	32 (1) 22
Weenen, H.	Verslag Avifaunavergadering op 13 januari 1998	32 (1) 26
Weenen, H.	Verslag Avifaunavergadering op 8 september 1998	32 (5) 132
*	Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1997	32 (1) 3

KOR HAAN

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: B.den Hoed	Verlengde Fortlaan 15	1412 CWNaarden	035-6970423
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie (wnd.)	: S.L. Visser	Nwe. 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertellingen	: R. van Veen	Hoflaan 17	1241 XL Kortenhoef	035-6563642
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
Lezingen	: S.L. Visser	Nwe. 's-Gravelandseweg 53b	1406 NA Bussum	035-6920600
Promotie en Verkoop	: P. Keuning	Stam 26	1275 CJ Huizen	035-5268281
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-6940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Weidevogelbescherming Vechtstreek	: A.M. van der Poel	Bührmannlaan 54	1381 GM Weesp	0294-431308
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekelmeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via: Pieter.Schut@wxs.nl
<http://home.wxs.nl/~rkole/vwg.htm>
whoefn@worldonline.nl
Pieter.Schut@wxs.nl

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 35,- (minimaal), huisgenootleden f. 12,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften aftrekbaar van de inkomstenbelasting, vanaf minimaal 1% (en tenminste 120 gulden), tot maximaal 10% van uw onzuivere inkomen.
Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

RIJKSMUSEUM NAT HIST

M. Koppenberg
POSTBUS 9517

2300RA LEIDEN